

ARXIV

DEL
CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

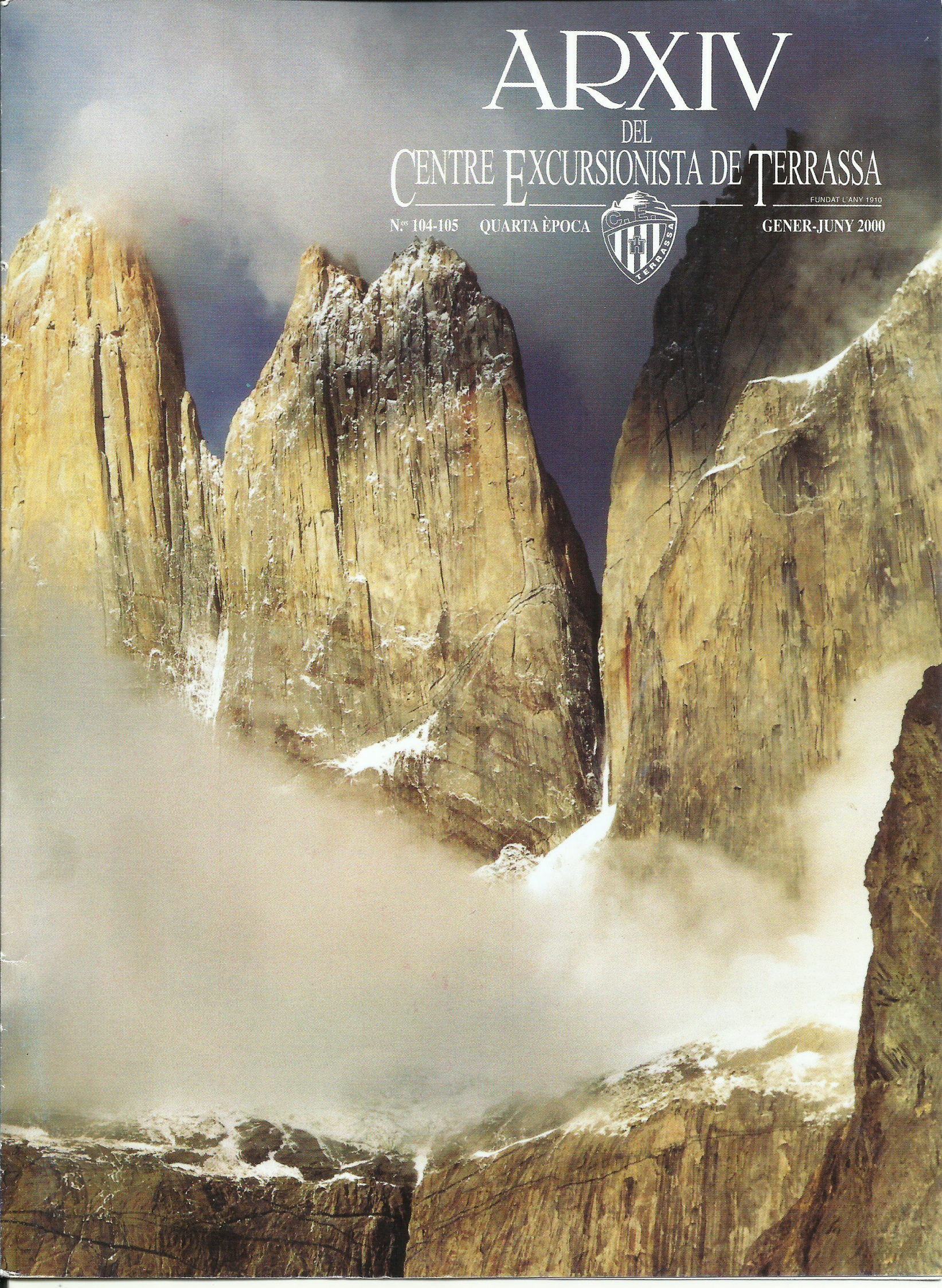
N.º 104-105

QUARTA ÈPOCA

FUNDAT L'ANY 1910

GENER-JUNY 2000

SUMARI:

Un enfocament sobre les publicacions del nostre Centre.

Tresc al Baltoro i camp base del Xogori (K2). Per Jordi Sebastià i Galí.

Recull de topònims terrassencs (I). Per Francesc Suárez i Fernández.

Forat Sabató. Per Jaume Casanovas i Coma i Eduard Badiella i Noguera.

L'avenc de la Mola. Per Xavier Badiella i Noguera.

Teresa Gotsens i Cadafalch, en la memòria. Per Neus Marcé, Vda. Costa.

CRÒNICA: Actes celebrats. Assemblea general ordinària. ***ACTES SOCIALS:*** 3r Curs de Tècniques de Muntanya. Festivitat de Sant Bernat de Menthon. Revetlla de Sant Joan. ***NOTICIARI DIVERS:*** 31a Flama de la Llengua Catalana. Exposició itinerant Via-verda Sant Llorenç - Collserola. Relacions amb altres entitats excursionistes. ***NECROLÒGICA:*** Maria-Gràcia Castañé i Font.

Biblioteca. Adquisicions. Donatius.

Secció de Ciències Naturals.

Secció d'Alta Muntanya: 35a Cursa d'Esquí de Muntanya "Núria-Puigmal-Núria". Curses d'Alta Muntanya.

Secció de Fotografia: 5è Curs d'Iniciació a la Fotografia de la Natura. 63è Saló de Fotografia.

Secció d'Excursionisme: Activitats.

Secció d'Esquí: Activitats.

Secció d'Investigacions Subterrànies: Assemblea Anual Reglamentària. Setmana Santa a Burgos. Espeleokinder.

Publicació del Centre Excursionista de Terrassa.

Raval de Montserrat, 13 - 08221 Terrassa (el Vallès Occidental) - Telèfon 93 788 30 30 - Fax 93 788 69 06 - Apartat de Correus 491

President C.E.T.: Àngel Casanovas i Crespo.

Consell de Redacció: Valentí Fabrés i Cardona, Francesc Palet i Setó, Salvador Vives i Jorba.

Fotocomposició: Avantgràfic, S.L. Imprimeix: Egar-Gràfic, S.A. - Terrassa

Dipòsit Legal: B-5793-1963

Portada: *Paine II*, 2n premi del LXIII Saló de Fotografia, tema Muntanya. Foto de Francesc Muntada.

ARXIV

DEL

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

FUNDAT L'ANY 1910

Adherit a la
FEDERACIÓ D'ENTITATS EXCURSIONISTES DE CATALUNYA
FEDERACIÓ CATALANA D'ESPELEOLOGIA
FEDERACIÓ CATALANA D'ESPORTS D'HIVERN
INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL

QUARTA ÈPOCA
GENER-JUNY 2000
N.º 104-105

UN ENFOCAMENT SOBRE LES PUBLICACIONS DEL NOSTRE CENTRE

Sempre hem comentat que es coneix la història d'una entitat, club o col·lectiu, no pas per tot allò que s'ha fet o es fa sinó pel que queda escrit, fotografiat o filmat. Del nostre Centre en podem estar orgullosos ja que des del seu inici ha quedat constància de les coses fetes. Potser d'algunes no, degut a que els protagonistes no n'han escrit res, però en general tenim un bon arxiu de treballs i activitats, ja siguin escrits, fotografies o pel·lícules.

De cara el nou mil·lenni volem oferir un enfocament més ampli i idoni, més d'acord al moment actual. Us ho exposem a continuació ben detalladament.

ARXIU

Publicació periòdica —dos números l'any— on es publicaran treballs a nivell col·lectiu, de Secció o individuals sobre temes relacionats amb l'excursionisme, les ciències naturals i la cultura, principalment relacionats amb el nostre entorn i que el seu contingut —limitat en extensió— sigui adient als nostres lectors.

Una crònica ens informarà dels actes fets al Centre, amb ressenyes d'aquelles que es cregui més oportú. També informació d'assemblees, actes socials, necrològiques i un noticiari divers de coses fetes que estiguin relacionades amb el Centre o els socis.

L'arxiu continuarà tenint una informació de la biblioteca i de les activitats fetes per les seccions.

L'editorial, enfocarà sempre un tema adient al moment i serà "l'opinió oficial" del Centre en qüestions de debat general.

Continuarem publicant l'Arxiu mantenint el tipus de paper, tipografia i tamany, que és el mateix de quan va aparèixer el primer número, l'any 1911.

PERIÒDIC MENSUAL

Com sempre, sortirà mensualment, menys el període d'estiu en què la informació de juliol, agost i setembre s'unificarà en un sol número.

El seu objectiu serà bàsicament donar a conèixer què es farà durant aquells mesos o propers, però també informar de qüestions generals d'interès per al soci. A la primera pàgina, una petita editorial comentarà i opinarà sobre fets i coses puntuals.

Volem enriquir-lo amb mapes, fotografies i opinions del soci, però això depèn de tots vosaltres.

El tipus de paper, tipografia, esquema i tamany serà l'establert a principis del 2000 quan es va creure convenient adaptar-lo al moment actual per obtenir un aire més àgil i dinàmic.

PUBLICACIONS

Tenim previst fer publicacions pròpies, sempre de temes relacionats amb la natura i la cultura de la nostra rodalia. Aquestes publicacions poden ser pròpies o amb col·laboració amb d'altres entitats o estaments. Com a precedent tenim els llibres dedicats a Sant Bernat de Menthon o la Selecció de Treballs sobre Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, publicats fa temps.

En principi estem preparant un llibre sobre els camins històrics de Terrassa i el catàleg espeleològic de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Altres publicacions les tenim a les mans i les estem estudiant. No ens enganyem: la part econòmica condiciona notablement.

ALTRES

De segons quins temes, que pel seu contingut és difícil arribar a molta gent —però que són prou interessants— estem estudiant publicar-los de forma senzilla, amb una tirada limitada. El soci coneixerà aquestes publicacions per mitjà del periòdic mensual.

El mapa de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac es posarà al dia, modificant o ampliant les dades que en ell apareixen, i, en un futur no molt llunyà, es farà amb suport magnètic. Aquesta serà una labor difícil, però creiem molt adequada al moment actual.

En resum. Volem esmerçar-nos al màxim en divulgar els nostres treballs i activitats, doncs és el millor que es pot fer per tal de deixar constància de la feina feta, i, com sempre acabem dient, aquesta és una labor de tots.

TRESC* AL BALTORO I CAMP BASE DEL XOGORI (K2)

Per Jordi SEBASTIÀ i GALÍ

El mes d'agost de 1997 se'ns escola entre les mans. Finalment hem arribat al brogit insensat, a les voreres traïdores, que ferides per mil reguerots d'aigües pudents, enterboleixen els sentits. Al discutir i bramar dels basars, al color de les espècies, a les nits de menges saturades de fortor dels hotels de la ciutat. Llocs amb noms estrangers per fer-nos somniar..., el Pearl Continental..., el Blue Lagoon... Som de tornada a *Rawalpindi*, o si es vol a *Islamabat* (la ciutat nova i moderna), la capital del *Pakistan*. Enrera deixem les nits d'insomni a la *KKH* (Karakorum Highway), les rutes polsoses per camins de vertigen abocades a abismes aquosos, a les dures caminades per un dels paratges més meravellosos i durs que ha engendrat la naturalesa. Som de tornada del bressol del *Xogori*, el *Karakorum*. Allà hem visionat un dels majors espectacles. Hem estat testimonis del foc daurat que el Sol, en el seu deambular, encén al cim dels gegants de la terra, el *Gasherbrum II* (8.035m), el *Hidden Peak* (8.068m), el *Broad Peak* (8.047m), el *Xogori* (8.611m), el *Xogolisa*, i tants d'altres. Des del mirador privilegiat de *Concòrdia*, al cap d'amunt de la glacera del *Baltoro*, al capvespre, mentre ens inundava el so rítmic de les cançons dels nostres portadors, hem somniat i hem reviscut mil i una aventures llegides o explicades sobre aquest cim de falde quasi inexpugnables, el mític *K2*. Resseguint amb ulls inquiets les seves parets, hem imaginat les hores viscudes pel nostre amic, en Jordi Anglès, que, malauradament, va lliurar les seves il·lusions i el darrer dels seus esforços per intentar conquerir-lo. La Rosa, la seva dona, el Pep Aced, cap de la fatídica expedició del 1995, i altres companys del Jordi són amb nosaltres per retre-li homenatge.

El *Pakistan* (la terra dels purs en llengua Urdu) situat al nord-est de l'Índia, està banyat de nord a sud per les aigües tèrboles del riu *Indus*. Aquest donava nom a la macro-regió asiàtica de l'Indostan. El Pakistan és un país de recent creació que s'independitzà de l'Índia el 1947 per qüestions religioses, després de la marxa dels Britànics, per tal d'acollir a la població islàmica del país veí. Aquest desarrelament va crear uns conflictes que encara es mantenen vius i amb força avui en dia. Només cal resseguir els noticiaris per adonar-se d'aquest fet, agreujat darrerament per la crisi de les proves atòmiques. Al llarg del nostre tresc vam topar amb militars armats en més d'una ocasió. De tota manera, a la zona, s'insinua que hi ha més morts per les allaus i les caigudes, que per les bales enemigues.

* Tresc: acció de trescar, de l'anglès *treking*.

Tot i ser de majoria religiosa *Sunnita* (80%) hi ha zones importants de predomini *Shiïta*. Antigament però, una part important del país va ser budista i encara se'n troben reminiscències a les pedres gravades dels camins. Concretament, la zona del nostre tresc és dins la regió del *Baltistan* (actualment de credo Shiïta), on la llengua que es parla, el *Balti*, és d'origen tibetà. La regió en conflicte amb l'Índia, al nord-est del país, inclou part del *Baltistan* i el *Caixmir*, on les fronteres no han estat encara mai definides. Al nord, la serralada del Karakorum fa de frontera natural amb la *Xina*.

El nostre tresc ha recorregut una de les zones de la terra més misterioses i inabastables. Al llarg de la història, tot i que grans viatgers de l'antiguitat (Alexandre el Gran, Marco Polo,...) van passar prop del Karakorum, no va ser fins l'any 1856 que el *coronel TG Montgomerie* va veure, per primer cop, el cim del Xogori, el segon més alt del món, des d'uns 200 km de distància. *Roberto Lerco*, el primer explorador que va arribar fins a la base del K2 (seguint el nostre mateix recorregut) ho va fer l'any 1890. Fins fa molt poc aquesta aproximació requeria marxes a peu de centenars de quilòmetres des de Shrinagar (actualment a l'Índia). Nosaltres, per sort, des de *Rawalpindi* vam poder arribar fins a *Skardu*, capital del *Baltistan*, remuntant la perillosa KKH amb autocar, després d'haver posat en perill la nostra vida. Per dues ocasions els conductors van estar a punt d'estimar-nos en adormir-se mentre conduïen. Vam tenir sort dels torns de vigilància i la nit d'insomni de la Concepc i el Pere Rivet que no els treien l'ull de sobre.

La KKH és una "carretera" inversemblant de 1260 km, que seguint una de les antigues rutes de la seda, travessa el Karakorum des del Pakistan fins a la mítica Kashgar, vell enclau de caravanes a l'altiplà del Pamir, a la Xina. És considerada una de les obres més imponents de l'enginyeria humana. Es va trigar 20 anys en acabar-la a un cost molt elevat en vides humanes, un treballador mort per cada quilòmetre construït. La KKH remunta els contraforts de l'Himàlaia, el Karakorum, l'Hindu Kush i el Pamir. Al llarg del seu recorregut es produeixen esllavissades i talls contínuament, degut a l'activitat de creixement que encara presenten els sistemes muntanyosos que travessa. Nosaltres vam haver de baixar a enretirar pedres i a empenyar l'autocar, per passar a gual un riu improvisat, que una mica de pluja, va generar en plena carretera. La ruta només pot ser transitable els tres mesos d'estiu.

Des de *Rawalpindi* a *Skardu* vam estar poc més de 24 h de viatge passant per *Taxila* (visitada per Alexandre el Gran i on els descendents dels seus soldats van edificar una ciutat grega), *Haripur*, *Abbottabad* (ciutat militar per excel·lència), *Mansehra*, *Besham* (poc abans d'aquest punt la KKH troba el riu Indus), *Dassu* (la ciutat dels assassins), *Chilas* (ciutat cruïlla d'antigues rutes comercials), i *Sasli* (aquí abandonem la KKH però continuem per la vall de l'Indus). La primera part de la ruta fins a trobar l'*Indus* travessa unes valls verdes i exuberants amb pinedes, camps d'arròs repartits en infinites terrasses, i matolls de marihuana que omplen les voreres. De tant en tant apareixen, escampats arreu, petits cementiris oblidats de llueints làpides de marbre, que contrasten vivament amb la verdor exultant que els envolta. A qualsevol revolt de la ruta es pot trobar una ínfima mesquita formada tant sols per unes pedres planes i una indicació de la direcció de la Meca, on els devots viatgers s'aturen per complir amb les seves obligacions. Un espectacle de llum, naturalesa, verdor i vida. Ja resseguint el riu, el paisatge va perdent color mica en mica fins arribar a les zones àrides de les falde de l'Himàlaia, on la visió del *Nanga Parbat* (8.125m) tot nevat, ens permet gaudir d'una altra mena de bellesa. Ja havent deixat la KKH, la carretera fins *Skardu* permet gaudir d'unes gorges impressionants situades entre l'aridesa desèrtica i la vegetació poc abundant de petits oasis.

Skardu és el darrer enclau important de població i punt per enllestir els últims subministraments i la contractació dels portadors. A partir d'aquí cal continuar la ruta fins a *Thongol* o *Askole* amb jeeps, remuntant les valls del *Shigar* i del *Braldo*. A partir del llogarret de *Haper Abad*, a més de polsosa, la ruta es converteix en realment perillosa. Les rodes dels jeep caben en calçador als estrets passos de muntanya abocats a més de 100 metres sobre el riu. Nosaltres anàvem molt carregats per un terreny descompost i en perill d'esllavissada constant. En altres trams els vehicles s'endinsaven dins les aigües braves del riu *Braldo* o els seus tributaris. En un d'aquests, una crescuda recent va endur-se el pont i ja no va ser possible continuar amb els jeeps. A partir d'aquest punt, després d'haver travessat el riu per un pas elevat improvisat amb troncs, vam haver de seguir amb dos jeeps que havien quedat atrapats a l'altra banda del riu i que ens van dur fins a *Thongol*. En un dels vehicles, penjats per tot arreu hi anàvem 19 persones. El viatge

es pot considerar, sense exagerar, d'al·lucinant. Una experiència única i irrepetible. En algun punt delicat tenim la certesa que vam passar per inèrcia. Personalment, en un pas, vaig observar com una de les rodes penjava gairebé completament al buit. Alguns de la colla cridàvem i intentàvem contrapesar, altres... resaven.

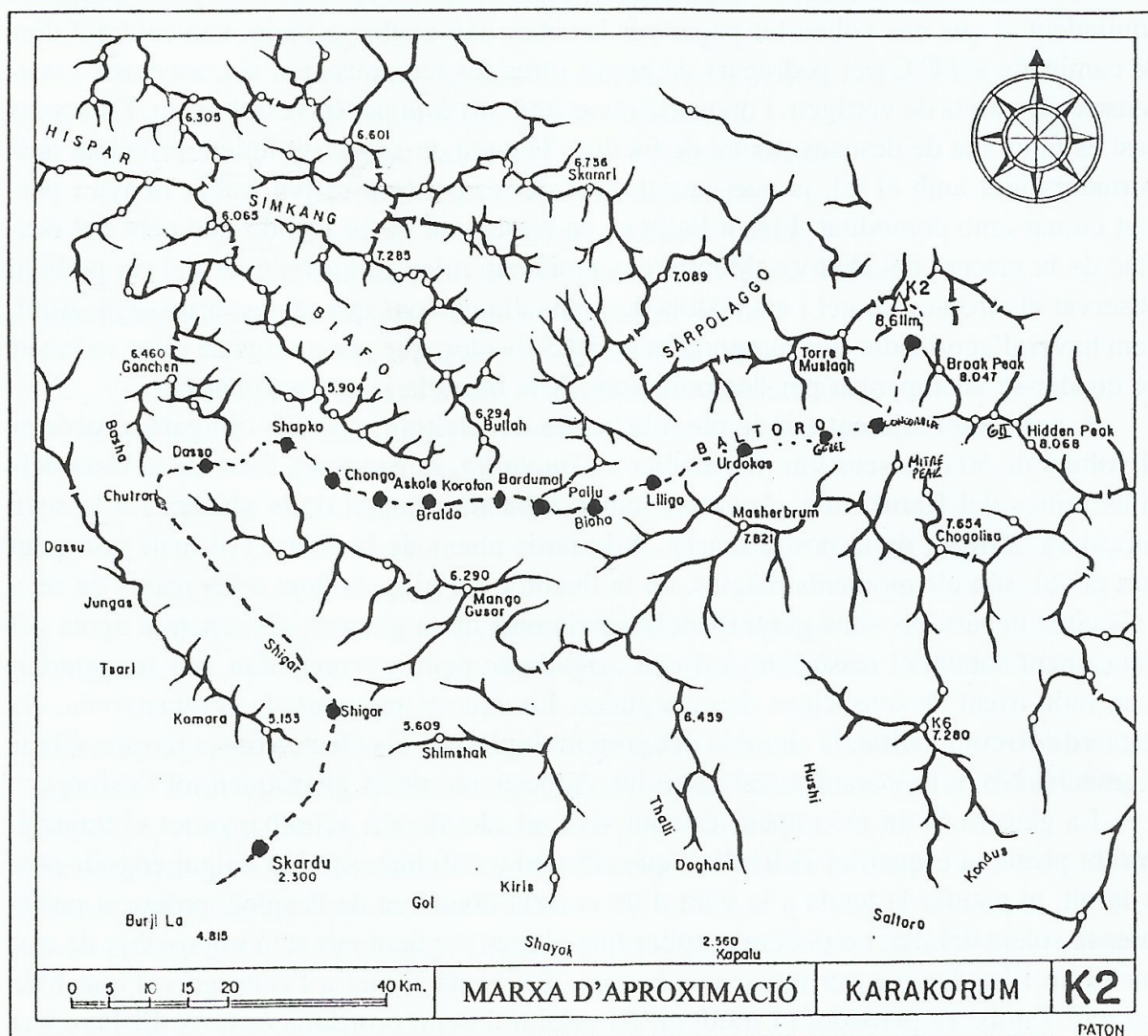
Des de *Thongol* comença el periple a peu. Normalment començaria des d'Askole, però el camí havia desaparegut. A partir d'aquest moment les rutines canvien totalment, dormim en tendes (quan ens queden forces per parar-les), el menjar ens el preparen els cuiners, caminem gairebé tot el dia, i sobretot gaudim del paisatge de la muntanya. Al passar per *Askole* (darrer punt habitat) vam haver de passar el control de policia habitual i negociar la tradicional compra de la cabra amb el cacic local. Aquest, un noi d'uns 15 anys, única persona autoritzada a fer-ho, va voler abusar del preu i no li vam admetre. Aquest aspecte podia representar una dificultat, ja que els portadors ens exigirien la cabra al arribar a l'oasi de *Paiju*, just abans d'atacar la llarga glacera del *Baltoro*. La qüestió es va resoldre amb un augment de salari als portadors, de cost per a nosaltres equivalent al que ens volien fer pagar per la cabra. Per arribar a *Paiju*, van caldre 3 dies de caminada a 34° C per pedregars de granit i miques recremats pel sol, ascensos i descensos per parets de vertigen, i un pas d'infart amb *tirolina* per travessar el riu. En aquest oasi es fa un dia de descans per tal de facilitar la cuita de *xapatis* (aliment principal dels portadors junt amb el te), ja que aquest és el darrer punt on es pot trobar llenya i permet cuinar amb comoditat. Fins a *Paiju* es va resseguir el riu *Braldo* que neix del desglaç de la glacera del *Baltoro*. Mentre ens rentàvem a les gèlides aigües del riu podíem observar els trossos de gel i els còdols de grans dimensions que aquest arrossega. Aquí, vam haver d'acomiarar-nos temporalment del Salvador, que per motius de salut va haver de quedar-se acompanyat per dos portadors. A la baixada ja ens retrobaríem.

A partir de *Paiju* entrem de ple a la gelera del *Baltoro*, que ens obligarà a recórrer al voltant de 50 dels seus km fins arribar a *Concòrdia*. Ja gaudim a fons, de la vista dels cims mítics del *Karakorum*. Aquests s'alcen a banda i banda de la glacera i a la seva capçalera, al front de la nostra marxa. A la tarda abans de la posta, i al matí just quan surt el sol, són els moments màgics, on la lluentor del glaç, la llum a les parets de roca i als cims nevats, els sons guturals dels moviments de la glacera, els espetecs aguts del trencament sobtat, el ressò llunyà d'una caiguda de pedres o una allau, ens transporten a un món irreal de sensacions desconegudes. En aquests moments la companyonia, els esguards de complicitat, la sintonia del grup multipliquen els efectes fins a fer-nos vibrar d'emoció. No hi ha paraules, cal viure-ho. Aquests moments justifiquen tot l'esforç.

La glacera és un món apart, és com viva, el seu alè ens acompanya tot el trajecte. Per tot presenta esquerdes i clivelles, que com infant afamat, sembla vulgui engolir-nos. A la nit, al plantar la tenda a la vora d'un corrent abundant de desglaç, provocat per la intensa soleia del dia, no podem sospitar que al matí següent ens serà impossible de trobar ni un filet d'aigua per rentar-nos la cara. Tot haurà tornat a l'estat gràvid que li és natural. També és perdedora i traïdora. Al mínim descuit ens dona ensurts. El Pere i el

Jaume es van perdre, la Rosa va patinar per un pendent de gel fins que el *Gulam* la va aturar, el Pep caminant tot sol va relliscar i va quedar semi-inconscient al terra fred i humit. Per sort el vam trobar i tot va quedar en uns quants punts de sutura ben aplicats. És imponent, enorme, immensa, i ... bella molt bella. Les seves dimensions, com les dels cims que l'envolten, de tant enormes ens creen l'efecte enganyós que tot és proper i assequible. És quan mires les ressenyes que t'adones que aquella paret de roca que tens al davant, que no té nom, que es veu petita voltada de cims més alts, potser té més de 3.000 m de desnivell respecte d'on estàs.

Finalment, després de 7 dies de marxa, arribem a *Concòrdia*. Punt singular on conflueixen les glaceres que neixen a la base del *Xogori*, els *Gasherbrums*, l'*Angel Peak*, el *Xogolisa*, el *Marbel Peak*,... Des d'allà acampats i gaudint d'un dia de descans contemplem extasiats l'espectacle de la natura i la bellesa dels cims. Quatre vuit mils i nom-

broso set i sis mils són al nostra esguard immediat. Som al centre d'un dels circs més imponents del món.

A la nostra segona nit a *Concòrdia*, una nevada sobtada i intensa ha enrunat moltes de les tendes, decidim refer el camí de tornada per prevenir mals pitjors. Equipats amb paraneus i equip d'alta muntanya iniciem un penós retrocés entre les esquerdes amagades sota un atapeït llenç blanquinós. Després d'un dia de marxa pesada, fem nit a *Gore I*, prop d'un campament militar. Al matí següent altra cop el Sol i la direcció del vent presagien un canvi de temps a millor. Aleshores, després de discutir-ho i convèncer als portadors (amb un altre augment de sou) decidim dividir el grup. Aproximadament la meitat seguirà avall i els altres tornaran a pujar a Concòrdia per tal d'arribar des d'allà al camp base del Xogori i posar la placa en homenatge al *Jordi Anglès*. El grup de pujada perdrà com a mínim 3 dies respecte al de baixada, i haurà de recuperar-los fent marxas molt més intensives i dures. Atenent als dies disponibles i a la fortalesa i resistència física dels que pugen decidim córrer el risc i quedem en trobar-nos a l'oasi de *Korophon*. Pel grup de baixada tot va anar segons el previst tot i algun ensurt provocat pels portadors que volien cobrar i marxar abans del pactat. El grup de pujada també va cobrir les etapes i va aconseguir col·locar el recordatori a la piràmide Gilkey dedicant uns minuts de recolliment a la memòria d'en Jordi. Aquests moments van ser d'una especial emotivitat per la Rosa.

Mentre retornàvem cap a Skardu vam saber la notícia que sis membres d'una expedició japonesa, van morir al camp base del pic de l'Àngel, molt a prop del camp base del Xogori. Una allau, a la nit, va arrossegat-los les tendes mentre dormien. Un cop més la muntanya es cobrava el seu tribut amarg. Nosaltres tret d'alguna febrada, el trauc del Pep, algun efecte lleuger del mal d'alçada i les habituals diarrees, vam sortir-ne molt ben parats.

Només ens queda agrair en Gulam, el nostre guia, i als seus col·laboradors i portadors l'esforç que van fer, en unes condicions molt més precàries que les nostres, i que va permetre que assolíssim tots els nostres objectius amb alegria i molt bon humor.

DADES

— *Membres de "l'expedició"*: 15 en total. Pep Aced (cap de "l'expedició" i metge), Rafael Aguirre (encarregat de fer els massatges als expedicionaris), Sònia Benet, Robert Casamayor (metge que va haver de cosir a l'altre metge), Salvador Còdol, Montserrat Erola, Ramona Flix, Concepció Garriga, Jordi Sebastià, Dolors Josa (cap d'infermeria de "l'expedició" que va haver d'atendre als dos metges), Àngel Massallé, Joan Pallisé, Pere Rived, Rosa Santamaria i Jaume Galofre.

— *Portadors*: 45 en total. Gulam (guia), Benassir (sirdar, cap de portadors), Alí (cap de cuina), Alí (mà dreta del cap de cuina i showman), Gulam (portador destacat per la seva eficiència), Alí (alias torre del Trango, el guapo), el barber (sindicalista),... i molts d'altres als que admirem.

— *Dates*: Del 29 de juliol al 25 d'agost del 1997

— *Objectius*: Recórrer la glacera del Baltoro i col·locar una placa a la piràmide Gilkey, al camp base del Xogori, en homenatge al Jordi Anglès.

— *Punt de partida caminant*: Thongol (2.991m), petit llogarret prop d'Askole (3.000m).

— *Darrer punt habitat*: Askole (segons Montgomerie, el poble més brut del món)

— *Destinació final de la caminada*: Concòrdia (4.700m) punt de entrecreuament de les glaceres Godwin Austen, del Baltoro, Vigne, Gasherbrum,... I Camp base del Xogori (5.200m).

— *Punts clau de la ruta*: Thongol, Askole, Korophon (3.109m), Jola (3.180), Paiju (3.600m), Liligo, Khobutsi, Urdukas (4.011m), Gore I, Gore II (4.345), Concòrdia, Camp base del Xogori.

Excepte Askole els altres llocs són punts d'acampada que s'improvisen cada cop. En alguns d'aquests punts hi ha petits campaments militars en condicions molt precàries.

— *Cims més importants al llarg de la ruta*: Xogori (8.611m), Gasherbrum II (8.035m), Hidden Peak (8.068m), Broad Peak (8.047m), Xogolisa (7.654m), Torre de Mustagh (7.273), Gasherbrum IV (7.925m), Masherbrum (7.821), Golden Throne, Marble Peak (6.256), Mitre Peak (6.025m), Catedrals del Baltoro, Torres del Trango, Torre Sense Nom, Uli Bhafo,...

— *Total de quilòmetres caminats*: 185 km en 15 dies de marxa a peu (incloent-ne 2 de descans).

— *Quilòmetres recorreguts sobre el gel a la glacera del Baltoro*: 107 km

— *Desnivell absolut de la marxa a peu*: 2.209 m

EL DIA A DIA

— 29-7-97. Sortida a les 5'45 del Centre Cultural amb l'autocar de "la Gómez". A les 8'55 sortida amb British amb arribada a London Heathrow a les 10'15. A les 16 sortida de London Gatwich també amb British .

— 30-7-97. Arribada a Islamabad a les 5 de la matinada hora local. En Gulam ja ens esperava amb dues furgonetes plenes de material. Estada a Rawalpindi a l'hotel Flahsman's. Canvi de moneda amb la "màfia local". Compra d'aliments i tràmits. "Briefing" del ministeri de turisme. Sopar al Pearl Continental.

— 31-7-97. Visita i compres al Raja Bazaar (la màfia local ha posat un vehicle a la disposició del Joan i meva per enllestir unes compres). Preparació dels bidons pels por-

tadors i llistes de continguts. Hem portat els bitllets d'avió, diners en ptes., DNI's, ... a l'ambaixada. Ha estat un error que haurem de solucionar demà, ja que al marxar en dilluns, ens obliga a arribar a Islamabad 3 dies abans per poder recuperar-ho tot. Sopar al Blue Lagoon on ens han convidat a participar d'un casament.

— 1-8-97. Recuperar documents de l'Ambaixada. 12h inici viatge amb autocar per la KKH en direcció a Skardu. Dinar a Abbottabad, parada a Besham per fer un te. Esllavissament a pocs km de Besham. Sopar a Dassu.

— 2-8-97. Ensurts i para-des degut a que els conductors s'adormien. Esmorzar a Chilas. Un avi es va colar a l'autocar i no hi havia manera de treure'l. Arribada a Skardu allotjament i dinar al Motel Concòrdia amb unes magnífiques vistes a l'Indus. Migdiada compres i sopar al mític Motel K2.

— 3-8-97. Estada a Skardu. Compres i preparatius de les càrregues. Primeres diarreies.

— 4-8-97. Sortida amb jeeps en direcció a Askole. Dinar a Haper Abad. Acampada i nit a Thongol. Música i ball nocturns a càrrec dels portadors.

— 5-8-97. De bon matí cures a la població local. Comença la marxa a peu. Arribada a Askole i seguim fins a Korophon (oasi a la cruïlla del Braldo amb la glacera de Biafo) on plantem el campament. Primers massatges del Rafa.

— 6-8-97. Caminada fins a Jola grimpada impressionant i pas de la tirolina. 1ª mesura de la radioactivitat natural 199'2 mRem (molt alta deguda a l'alçada i a les roques granítiques).

— 7-8-97. Ruta molt penjada per sobre el riu. Primeres vistes del Xogori, el Broad Peak i el Masherbrum abans d'arribar a Paiju. Bany i bugada al riu amb activitat dels "voyeurs" autòctons i forasters.

— 8-8-97. Estada a Paiju, elaboració de xapatís. El Salvador decideix quedar-se.

— 9-8-97. Entrada a la glacera del Baltoro. Remuntada per la riba sud passant per Liligo, Khobutshi fins a Urdukas (4011m). Jornada bastant dura, de 20 km de recorregut i 873 m de desnivell acumulat, amb varis incidents sense conseqüències. Relliscada de la Rosa, trau al cap del Pep i despistada de dos membres de l'equip per la gelera. Vistes de les torres del Trango i les Catedrals del Baltoro.

— 10-8-97. Travessa de les geleres de Muztagh i Lhungka en la seva desembocadura a la del Baltoro. Vistes de Uli Bhafo, Masherbrun, la Torre Sense Nom,... Dinar a Gore I. Remuntada per la riba nord fins a Gore II (4.345m). Al creuar-se les geleres generen formacions de coves, esquerdes, rius, penitents, molt espectaculars. Avui hem caminat agrupats per evitar accidents. Hem trobat soldats armats. Radioactivitat natural sobre el gel 162mRem (valor normal). La Montse ha muntat una perruqueria per als portadors i els "members" (així ens anomenen) amb força èxit.

— 11-8-97. Vistes espectaculars de la Torre del Muztah, Muztah pass (antiga ruta de caravanes), Gasherbrum IV, Masherbrum, Xogolisa, Mitre Peak, Cristal Peak, Marbel Peak,... fins arribar a Concòrdia (4.650m), punt final de la jornada, on hem dinat i hem gaudit d'unes vistes magnífiques de l'impressionant piràmide del Xogori. A la nit hi ha hagut cants i balls Baltis.

— 12-8-97. Nit de pluja i dia variable. Jornada de descans a Concòrdia.

— 13-8-97. Nit de nevada intensa que ha enrunat moltes tendes. Hem decidit de tornar avall a la primera clariana. Aquesta s'ha produït a mig matí, i abillats amb tot l'equip d'alta muntanya disponible, hem tornat cap a Gore I caminant per un paisatge totalment nevad. Finalment ha sortit el Sol i ens hem cremat, quasi ningú s'havia posat crema protectora. Per passar la nit hem reforçat les tendes.

— 14-8-97. Dia de sol amb bona previsió. Fem dos grups, el primer baixa avall i el segon torna a pujar a Concòrdia. Quedem per trobar-nos a Korophon el 18 tot baixant a diferents ritmes i si no el 20 a Askole. El grup de baixada arriba fins a Khobutshi on a la nit es fa força gresca musical protagonitzada pels portadors de varis grups. El de pujada torna fins a Concòrdia.

— 15-8-97. El grup de baixada arriba tranquil·lament fins a Paiju. No troben al Salvador que segons els informen va baixar cap a Askole dies abans. El grup de pujada, en una jornada molt dura i emotiva, va i torna des de Concòrdia al camp base del Xogori (5.200m) pujant per la glacera de Godwin-Austen. A la piràmide Gilkey es col·loca una placa en homenatge al Jordi Anglès.

— 16-8-97. El 1er grup arriba fins a Jhola. El 2on va des de Concòrdia fins a Urdukas.

— 17-8-97. El 1er grup passa la tirolina i acampa a l'oasi de Korophon. Es produeix una forta discussió amb una colla de portadors que volen marxar fins a Askoli que queda en no res. El 2on grup baixa fins a Paiju.

— 18-8-97. El 1er grup dedica el dia a descansar encara que els militars els fan desmuntar el campament per l'arribada imminent d'un helicòpter que mai veurien. El 2on després d'una jornada maratoniana fa cap a Korophon. Nit de celebració (amb cant i balls) per el retrobament.

— 19-8-97. Baixada i dinar fins Askole. Retrobem al Salvador sa i estalvi, i amb molt bon humor. Compra de llana de Iack i moltó encarregada per a una recerca d'en F. Sebastià per a la UPC sobre protecció de les fibres naturals a la radioactivitat. Pagament i acomiadament dels portadors amb enrenou per el darrer intent d'augment de sou. Primer intent frustrat de marxar cap a Skardu amb un jeep. Nit de bivac a Askole.

— 20-8-97. Jornada molt dura (7 h de viatge) i perillosa de tornada amb jeep fins a Skardu. Hem pogut creuar el riu passant per sobre uns troncs que improvisaven un

pont molt precari. Arribada al Motel Concòrdia. Cants i balls de celebració un cop han marxat uns musulmans xiïtes molt severes. El Pere s'ha fet un tall saltant la paret del Motel (ens havien deixat fora)

— 21-8-97. Estada a Skardu. Compres, barbers, cita frustrada amb el rei d'Skardu,...

— 22-8-97. Viatge de tornada a Rawalpindi per la KKH. Controls repetitius de la policia com a prevenció dels grups armats incontrolats. Pana de l'autocar i nit a Dassu a l'hotel Arafat.

— 23-8-97. Arribada a Rawalpindi, nit al Paradise Inn i sopar al Pearl Continental.

— 24-8-97. Estada a Rawalpindi i visita del Sunday Market a Islamabad conduïts per taxistes suïcides. Regal de tot el grup al Pep, d'una catifa fantàstica.

— 25-8-97. Acomiadament molt emotiu d'en Gulam. Vol d'Islamabad a London Gatwick a les 8 del matí amb escala a Manchester. Vol de London Gatwick a Barcelona a les 18:10. Arribada a casa.

RECULL DE TOPÒNIMS TERRASSENCS

Sector: LES MARTINES - LES CARBONELLES - CAN CURET
CAN SANT FELIU DE LES ALZINES - CAN GUITART (I)

Per Francesc J. SUÁREZ i FERNÁNDEZ

Amb la col·laboració de: Oriol CARDÚS i GRAU,

Enric SANLLEHÍ i BITRIÀ,

Joaquim VERDAGUER i CABALLÉ,

Josep ALVAREZ i JAEN

Qualsevol persona que consulti l'actual Plànol de la ciutat de Terrassa, trobarà al recentment urbanitzat barri de Les Martines que en 28 dels seus 33 carrers la Comissió del Nomenclàtor ha utilitzat topònims antics del sector.

Fa uns anys, l'autor d'aquest article va suggerir a Jesús Romero, integrant de la Comissió del Nomenclàtor, que com era que no s'havien aprofitat de la rica i diversa toponímia en el moment de posar noms a les vies públiques del terrassenc barri de Can Palet de Vista Alegre, popularment conegut per "El Sosiego", en comptes de posar noms d'ocells en la seva major part. No es té res en contra dels ocells, tot al contrari, però sempre he cregut que els topònims també formen part del nostre patrimoni, i una fórmula per preservar-los és justament adaptar-los en la denominació de carrers i places.

La resposta va ser molt ràpida i clara. Senzillament, perquè els desconeixien, però em proposà que si tenia coneixement d'alguns —amb certes garanties de fiabilitat— li fes arribar, donat que properament tenien previst —novembre de 1998— elaborar el Nomenclàtor del barri de Les Martines.

Aquesta proposta no va caure en sac buit. A primers de novembre, li vaig fer arribar un breu recull amb mig centenar de topònims del sector mencionat. Posteriorment, els topònims d'aquest recull han estat complementats amb noves referències.

Feia un temps que conjuntament amb Oriol Cardús i Grau, Enric Sanllehí i Bitrià, Joaquim Verdaguer i Caballé, i amb l'inestimable assessorament de Pere Puig i Ustrell —director de l'Arxiu Històric i Comarcal de Terrassa—, Josep Lluís Lorca i Simón, Vicenç Ruiz i Gómez, i Joan Soler i Jiménez, es va iniciar un laboriós treball de recerca de topònims basat en la investigació exhaustiva dels magnífics fons documentals existents a l'A.H.C.T., i complementat amb altres treballs publicats o bé consultats en altres arxius.

Aquest meticulós treball té com a finalitat l'elaboració d'un Inventari de Topònims Terrassencs (des del segle IX al XX) i d'un Atlas Històric de Terrassa i Sant Pere de Terrassa amb les parròquies de Sant Julià d'Altura, Sant Vicenç de Jonqueres, Sant Quirze del Vallès, Sant Miquel de Toudell, Santa Maria de Toudell i Sant Martí de Sorbet,

en el qual s'incloguin, a més dels topònims, la xarxa viària i la xarxa hidrogràfica, així com les propietats dels diferents senyors territorials de cada època.

Amb el present article —dividit en dues parts, donada la seva extensió— us fem arribar una petita part d'aquest treball.

Amb data 18 de gener de 1999, l'alcalde de Terrassa, Manuel Royes i Vila, va signar el Decret nº 614 en el que s'aprojava la denominació dels carrers del barri de Les Martines. És la següent:

1. Carrer de Sant Muç (Antic camí de romiatge des de Terrassa a l'ermita romànica de Sant Muç, situada al terme municipal de Rubí). (X)
2. Carrer de la Torre Ibèrica (Talaia circular de pedra situada al turó de la Creu de Conill o puig de Viastrella, de la qual es poden veure encara els fonaments). (X)
3. Carrer del Puig del Canyet (Muntanyes del Canyet —o de Canet—, denominació alternativa de la serra de Les Martines, viva entre els veïns i documentada en llatí des del segle XI, com a KANNEDDO o CANNED). (X)
4. Carrer del Puig de Viastrella (Puig de Viastrella o turó de la Creu de Conill, 403 m d'altitud). (X)
5. Carrer de la Creu de Conill (Un dels camins que pugen a la Creu de Conill o puig de Viastrella). (X)
6. Carrer del Mas Arús (Antic mas desaparegut, entre les propietats de can Parellada i can Guitard de la Riera). (X)
7. Carrer del Torrent de can Guitard (Paral·lel al curs del torrent). (X)
8. Carrer de la Font del Moreu (Font situada dins la propietat de Les Martines). (X)
9. Carrer del Camí de Les Martines (Serra que delimita pel sud-oest el terme municipal de Terrassa amb el de Rubí. Altitud màxima al turó de Montagut: 403 m). (X)
10. Carrer de la Font de Pau Boada (Font situada a la propietat de Les Martines). (X)
11. Carrer del Torrent de Montcaí (Indret situat a l'antiga propietat del mas Molins —posteriorment, can Guitard de la Riera—, documentat al capbreu de Pere de Fizes, al segle XVII). (X)
12. Carrer del Mas de Miresses (Mas desaparegut, que havia estat situat probablement a la capçalera del torrent de la Vall —o Savall—, també conegut per Les Carbonelles). (X)
13. Carrer de la Font de la Plata (Font de la Plata o del Lladre: font desapareguda que havia estat situada a l'antiga propietat de can Curet). (X)

(X) Topònim proposat.

14. Carrer de la Carena del Mas Bellver (Antic mas desaparegut, possible antecessor del l'heretat de Les Martines). (X)

15. Carrer de Can Mas (Denominació popular dels veïns del sector).

16. Carrer del Torrent de Savall (Nom alternatiu del torrent de les Carbonelles, també denominat de Joncar, de la Font de Santa Teresa i de la Font dels Capellans. Documentat des del segle XII). (X)

17. Carrer del Mas de la Morada (Mas desaparegut, situat probablement a prop —o dins— de l'antiga propietat del mas de Canet. Documentat des del segle XIII). (X)

18. Carrer de les Carbonelles (Mas situat a l'actual cruïlla de la carretera de Martorell amb la variant de la N-150, conegut actualment per can Vallhonrat de Vistalegre). (X)

19. Carrer de la Font de Santa Teresa (Font desapareguda que estava situada al torrent de les Carbonelles, al tram final del qual donava també el nom. Coneguda també per font dels Capellans). (X)

20. Carrer del Torrent de Joncar (Denominació alternativa del torrent de les Carbonelles. Documentat al Capbreu de Pere de Fizes, al segle XVII). (X)

21. Carrer del Mas de Borrelles (Mas desaparegut, pertinença del mas de les Carbonelles, ubicat probablement a la capçalera del torrent de la Vall). (X)

22. Carrer del Mas de Canet (Mas desaparegut que havia estat situat a prop de la cruïlla dels camins rals de Terrassa a Castellbisbal i de Rubí a Viladecavalls). (X)

23. Carrer de la Llebre.

24. Carrer del Mas de les Alzines (Antic mas desaparegut, conegut posteriorment com a can Sant Feliu de les Alzines). (X)

25. Carrer del Teixó.

26. Carrer de Can Santfeliu (mas desaparegut, denominat també mas de les Alzines, possible continuador del mas Branca. Documentat des del segle XIII). (X)

27. Carrer del Senglar.

28. Carrer de la Daina.

29. Carrer de Sescomes (Indret situat a l'antiga propietat del mas d Bellver. Documentat des del segle XIII). (X)

30. Carrer del Camp de les Ciereres (Peça de terra de l'antiga propietat del mas Branca. Documentat al Capbreu del castlà Pere de Fizes, al segle XVII). (X)

(X) Topònim proposat.

31. Carrer de Can Curet (Antiga propietat i masia, desapareguda arran de la construcció de l'autopista). (X)

32. Carrer del Mas Branca (Antiga denominació del mas de les Alzines o de Sant Feliu de les Alzines). (X)

33. Carrer de la Font del Rodó (Font situada a la propietat de can Rodó, al peu de la carretera de Terrassa a Martorell). (X)

ALZINES, mas de les

Antic mas desaparegut, situat a l'antiga parròquia i municipi de Sant Pere de Terrassa, dins la propietat BRANCA, posteriorment coneguda com can SANT FELIU DE LES ALZINES.

1662 - 1667 (SUAREZ, Capbreu P. FIZES, doc. 229-2)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat LA BRANCA, pertinença del mas BRANCA, al paratge conegut com mas de LES ALZINES ..."

18 - 7 - 1831 (A.H.C.T., Registre d'Hipoteques de la Parròquia de Sant Pere de Terrassa)

Pàgina 2.1 *"...Don José de Ramón y Rovira estableció a primeras cepas vulgo rabassa morta a favor de Lázaro Guitart, tinajero, toda aquella pieza yermo de cabida una cuartera de semilla de trigo poco más o menos, sita en la Parroquia de San Pedro, parte foranea de Tarrasa, de pertenencia al manso BRANCA, al día de SAN FELIU DE LAS ALSINAS ..."*

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa", doc. 104)

"...Maria de Ramon i Rovira (vidua) i Josep de Ramon i Rovira (mare i fill) posseixen el mas de SANT FELIU DE LES ALZINES i agregats ..."

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa", doc. 22)

ARGILES, camp de les

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa", doc. 105)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat CAMP DE LES ARGILES, que és part del MAS BELLVER; afronta a sol ixent amb honors de Joseph Parès, mediant CAMÍ DE TERRASSA als HORTS DEL TORRENT DE BELLVER ..."

(X) Topònim proposat.

ARÚS, mas

Antic mas desaparegut, situat a l'antiga parròquia i municipi de Sant Pere de Terrassa, dins la propietat CORBALLESTA, a cavall de les Heretats de Can PARELLADA i de MAS MOLINS —posteriorment can GUITART DE LA RIERA—.

1546, juny, 9 (CARDÚS, “La ciutat i la seu episcopal d'Egara”)

Pàgina 26: “...però encara és més concret un pergami del 9 de juny de 1546, el qual precisa que el mas ARÚS, de la mateixa parròquia de Sant Pere, afronta per llevant amb la RIERA DE TERRASSA, per migdia amb el PRAT del mas FONOLLET i per ponent amb el PUIG DE VASTRELLA —in podio vocato de VASTRELLA— ...”

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, “Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa”, doc. 128)

“...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat LAS COSTAS. Afronta a sol ixent ab honors del MAS ARÚS ...i a tramontana ab honors dels hereus de la casa den FALGUERA ...”

BASSAGAÏS, lloc i torrent de

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, “Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere de Tsa”, doc. 151)

“...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat BASSAGAÏS, posseïda per Joan Baptista Parellada ...afronta al migdia ab honors del MAS FONOLLET de la parròquia de Sant Pere de Terrassa, a ponent ab honors de la heretat dita den FALGUERA antes PERULL DE RIUSECH mediant lo torrent de BASSAGAÏS ...”

BELLVER, mas

Antic mas desaparegut, situat a l'antiga parròquia i municipi de Sant Pere de Terrassa, possiblement l'antecessor de la Heretat MARTINES.

1185, febrer, 13 (PUIG, “Sta. Mª Tsa.”, doc. 54)

“...Ramon del Puig Oriol ven a Guillem de Bellver, Ramona, Guillem Oller i Maria el domini directe que té sobre el MAS BELLVER, situat a la parròquia de Sant Pere d'Egara, per 30 sous de moneda barcelonesa en curs ...”

1206, gener, 2 (PUIG, “Sta. Mª Tsa.”, doc. 59)

“...Guerau de Canadell, prevere i capellà de Sant Vicenç de Castellbisbal, ven a Guillem Oller de Bellver, al fill d'aquest, Ramon, i a Ramon i Maria, esposos, tots els drets que posseeix sobre el MAS de BELLVER, per 45 sous de moneda barcelonesa ...”

1239, agost, 17 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 742)

"...Una tal Berenguera i el seu espòs venen a Bernat de Fàbrega, per a uns anys, la tasca del pa i el vi que reben del MAS BELLVER —in omni illo MANSO de PULCRO VISU—, que té per ells Alegret de Montpedrós, i reben 40 sous ..."

1280, octubre, 23 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc. 2)

"...Ramon de Bellver estableix a Jaume Martí i la seva esposa Margarida una peça de terra que té pel monestir de Santa Maria de Terrassa, al terme de Terrassa, a la parròquia de Sant Pere d'Ègara, al lloc anomenat COMES, dins de les pertinences del MAS de BELLVER.

Confronta a llevant amb una tinença de Pere Martí, difunt, a migdia amb un marge i amb una altra tinença, a ponent amb la tinença de Pere de Rieres i a tramuntana amb el torrent ..."

1290, febrer, 4 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc.19)

"...Pere Bellver i la seva esposa Elisenda permuten a Bernat de Clapers i la seva esposa Maria una peça de terra que tenen pel monestir de Santa Maria de Terrassa, dins les pertinences del MAS de BELLVER, i confronta a llevant amb una tinença del dit Pere Bellver, a migdia amb una tinença de Pere de Mas, a ponent amb una de Joan de Triador i a tramuntana amb el torrent, a canvi d'una altra peça de terra, situada a LES COMES, també alou del monestir de Santa Maria, que confronta a llevant i a migdia amb una tinença del MAS de BELLVER, a ponent amb una d'Arnau Parellada i a tramuntana amb una de Pere de Clapers ..."

1303, febrer, 27 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 134)

"...Guillem de Vall, de la vila de Terrassa, ven a Rostany, prior, i al monestir de Santa Maria de Terrassa un cens de deu diners per una peça de terra situada sobre el MAS BELLVER, que té per ell Pere de Clapers i que ell havia tingut pel dit monestir, pel preu de 10 sous barcelonesos de tern ..."

1306, abril, 25 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc. 60)

"...Rostany, prior del monestir de Santa Maria de Terrassa, estableix a Guillem Gener i la seva esposa Maria dues peces de terra amb els diversos arbres i pertinences, que estan separades pel MAS de BELLVER.

Una situada al lloc anomenat SA ROCA, confronta a llevant amb un rierol, a migdia amb el carrer, a ponent amb el MAS de SANT FELIU i part amb la tinença que va establir a Pere des Còdol i la seva esposa, a tramuntana amb la tinença de Romeu Rieres i part amb la ja esmentada de Pere des Còdol.

L'altra peça de terra, situada al lloc anomenat SES COMES, confronta a llevant amb la tinença de Jaume Martí, ferrer, i part amb la tinença de Na Martina, a migdia amb la tinença de Gerald Bofí, a ponent amb la tinença de Romeu Rieres, i a tramuntana amb el torrent que hi ha allí ..."

1330, abril, 11 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 150)

"...Guillema, esposa de Pere de Clapers, difunt, el seu fill Bonanat i l'esposa d'aquest Guillema venen a Bernat i Maria una peça de terra que es té pel monestir de Santa Maria de Terrassa, situada en terres del MAS de BELLVER, a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, pel preu de 60 sous barcelonesos de tern ..."

1398. febrer, 27 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 169)

"...Bernat de Pla, la seva muller Constança i el fill Salvador donen a Galceran de Riquer una peça de terra situada a BELLVER, parròquia de Sabt Pere de Terrassa, que es té pel prior i monestir de Santa Maria de Terrassa a cens anual de 2 sous barcelonesos de tern ..."

1416, desembre, 9 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 178)

"...Joan Vila, de la vila de Terrassa, estableix a Salvador Gili una peça de terra situada a BELLVER, alias LES MARTINES, parròquia de Sant Pere de Terrassa, que es té pel prior de Santa Maria de Terrassa, rebent el donant 3 florins d'or com a preu d'entrada ..."

1567, desembre, 24 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 189)

"...Jaume Marsans, paraire i moliner de Terrassa, estableix i dóna en enfiteusi a Joan Blanch una peça de terra situada a BELLVER, parròquia d Sant Pere de Terrassa, que es té pel monestir de Santa Maria i en nom del seu prior, a cens anual de 3 sous i 3 diners de tern, rebent d'entrada l'otorgant un parell de capons ..."

BELLVER, torrent de

Torrent situat dins les terres de la propietat BELLVER —posteriorment MARTINES—, la resta del torrent també rep el nom de la riera de CORBALLESTA. Actualment és conegut com el torrent de can GUITART DE LA RIERA.

1301, maig, 8 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 129)

"...Pere de Bellver, de la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ven a Felip Guàrdia una peça de terra situada a dita parròquia, arran del TORRENT DE BELLVER, per 5 sous barcelonesos de tern; la terra és alou de Santa Maria de Terrassa ..."

1303, febrer, 27 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc. 52)

"...Guillem de Vall, de la vila de Terrassa, ven a Rostany, prior del monestir de Santa Maria de Terrassa, tot el cens de deu diners, la fadiga, el domini i qualsevol altre dret que té en una peça de terra amb hort situada junt al TORRENT anomenat de BELLVER, sobre el MAS DE BELLVER ..."

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 35, 58, 59, 60, 68, 73 i 120)

"...lo torrent de BELLVER mediant ..."

HORTS DEL TORRENT DE BELLVER

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 105)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat CAMP DE LES ARGILES, que es part del MAS BELLVER; afronta a sol ixent amb honors de Joseph Parès, mediant CAMÍ DE TERRASSA als HORTS DEL TORRENT DE BELLVER ..."

BORRELLES, mas de

Mas desaparegut situat a l'antiga parròquia i municipi de Sant Pere de Terrassa dins la propietat del MAS de les CARBONELLES, ubicat possiblement a la capçalera del torrent de la VALL o SAVALL, també conegut com de les CARBONELLES.

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 237-1)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat mas de BORRELLES, de pertinença del mas de LES CARBONELLES.

Afrontació de Tramontana: vinya de Jaume Farrés, mitjançant el TORRENT DE LA VALL ..."

CAMÍ RAL DE TERRASSA A CASTELLBISBAL

Antic Camí Ral —de possible origen romà— que comunica les poblacions de Terrassa i Castellbisbal. Probablement és el mateix conegut com el CAMÍ que va de TERRASSA a les MUNTANYES DE CANYET.

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 157-1)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...a lloc anomenat LES CARBONELLES, de pertinença del mas de LES CARBONELLES ..."

Afrontacions: Sol ixent, vinya de Lluc Font

Migdia, CAMÍ RAL DE TERRASSA A CASTELLBISBAL

Ponent, vinya de Pere Vullpalleres

Tramontana, vinya de Miquel Arnella

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 98)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat PLA DEL CANYET. Afronta a sol ixent ab honors dels hereus d'Agustí Ramoneda —de Rubí— i lo CAMÍ QUE VA DE TERRASSA a les MONTANYAS DE CANYET i RUBÍ anomenat lo CAMÍ NOU ...i a ponent ab honors de Francesch Sabahuja mediant per ahont antigament passava lo CAMÍ per anar a las MONTANYAS DE CANYET ..."

CAMÍ DE LA SERRA DE LA VILA

Camí carener, límit del termes municipals de Rubí amb Sant Pere de Terrassa i actualment de Rubí amb Terrassa. També es conegut com el Camí Ral de Rubí a Viladecavalls De possible origen romà.

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 21 i 72)

"...mediant lo CAMÍ DE LA SERRA per lo qual se va de la vila de SABADELL a la vila de OLESA DE MONTSERRAT ..."

22 - 10 - 1889 (A.H.C.T., "ACTA DE FITACIÓ del terme municipal de SANT PERE DE TERRASSA amb el terme municipal de RUBÍ")

"...2º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior colocado nuevo á 340 metros del anterior, desde el cual se deja la CARRETERA de TARRASA á MARTORELL y se sigue un CAMINO DE SERVIDUMBRES, en dirección N.E., que se encuentra debajo de una margen, hasta encontrar el CAMINO nombrado de LA SERRA DE LA VILA. La distancia que media entre este y el 1º linda por el S.E. con término de Rubí, y viña y yermo de N. Solà, y por el N.E. con el de este pueblo, y propiedad de Miguel Font, perteneciendo alguna parte á la HEREDAD MARTINAS.

3º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior, colocado nuevo á 310 metros del anterior, desde el que se sigue el CAMINO DE LA SERRA DE LA VILA hasta encontrar el nombrado —CAMINO— DE SANFELIU, en cuyo cruce se coloca y á su lado E.; este espacio linda por el S.E. con término de Rubí y viña propiedad de N. Solà y por el N.O. con el de San Pedro y bosque perteneciente á la HEREDAD MARTINAS.

4º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior, colocado nuevo á la distancia de 160 metros del anterior, á partir del cual se continua siguiendo el CAMINO nombrado DE LA SERRA DE LA VILA, que es terreno montañoso, en diección E. hasta encontrar á la derecha un margen alto, debajo del que pasa un CAMINO SE SERVIDUMBRES que se dirige al S.E.; la distancia que media entre este y el 3º; linda al S. con el término de Rubí, y viña propiedad de N. Solà, y por el N. con el de este pueblo y yermo propiedad de N. Vallhonrat¹.

5º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior, colocado nuevo á 476 metros del anterior. A partir de este se sigue el CAMINO DE SERVIDUMBRES que se aparta del de la SERRA DE LA VILA, y que se vuelve á encontrar con este confundiendo ambos en uno solo que marcha hácia el S., continuando siguiendo el de la SERRA DE LA VILA hasta encontrar otro que arranca del mismo en su parte E.; la extensión entre este mojon y el 4º, linda por el O. con término de Rubí y propiedad de

¹ N. Vallhonrat posseeix LES CARBONELLES

N. Solà y por el E. con el de este pueblo y con la HEREDAD MARTINAS. El terreno es montañoso siendo parte viña y parte yermo.

6º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior, colocado nuevo á 1614 metros del 5º desde el que se sigue siempre el CAMINO DE LA SERRA DE LA VILA en dirección S. y en lo alto de un monte nombrado SERRA DE CAN GUITART, cerca de un punto donde existe un parapedrisco (?). Dicha extensión linda por el O. con término de Rubí, que es viña y yermo propiedad de N. Solà y Martin Aguilera, y por el E. con este pueblo, y parte del terreno pertenece á la HEREDAD MARTINAS y parte es propiedad de Francisco Fransi².

7º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior, colocado nuevo á 300 metros del anterior en el punto alto nombrado MONTAÑETA DE CAN PARELLADA. A partir del 6º se sigue el CAMINO DE LA SERRA DE LA VILA atravesándose el que se dirige á SAN MUCIO que viene perpendicular al primero. Esta extensión linda por el O. con término de Rubí y el terreno es bosque y viña de Martin Aguilera y Pedro Parellada, y por el E. con este pueblo y propiedad de Francisco Fransi (HEREDAD DE CAN GUITART DE LA RIERA) y el mismo Parellada (HEREDAD DE CAN PARELLADA).

8º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior, colocado nuevo á 660 metros del 7º á lo alto de un monte nombrado TRENTA PASSAS. Entre ambos mojones desaparece el CAMINO DE LA SERRA DE LA VILA y siguiendo la misma dirección de este se entra en otro —CAMINO— nombrado DE CASA FONOLLET. Dicha extensión linda por el O. con término de Rubí y el terreno es viña y yermo propiedad de Pedro Parellada (HEREDAD DE CAN PARELLADA) y Isidro Torres Falguera, y por el E. con este pueblo que es bosque propiedad de los Sres. Parellada (HEREDAD DE CAN PARELLADA) y Torres Falguera (HEREDAD DE CAN FALGUERA) ...”

1804 - 1806 (SANLLEHI - VERDAGUER, “Capbreu Pedralbes”, doc. 71)

“...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat MAS BRANCA ...afronta a ponent ab terras de la heretat SOLÀ de Rubí mediant lo CAMÍ PUBLICH que allí és ...”

CAMÍ DE LA SERRA PER LO QUAL SE VA DE LA VILA DE SABADELL A LA VILA D'OLESA DE MONTSERRAT

. Probablement es tracta del mateix Camí de la Serra de la Vila.

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, “Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.”, doc. 21 i 72)

“...mediant lo CAMÍ DE LA SERRA per lo qual se va de la vila de SABADELL a la vila de OLESA DE MONTSERRAT ...”

² F. Fransi posseeix la HEREDAD DE CAN GUITART DE LA RIERA

CAMÍ REAL que va de SABADELL a ULLASTRELL

1804 - 1806 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Pedralbes", doc. 72)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat PUIG DE FIGUERETES ...afronta a migdia ab lo CAMÍ REAL que va de SABADELL a USTRELL ..."

1804 - 1806 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Pedralbes", doc. 16)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, lloc anomenat PUIG DE FIGUERETES ...afronta a sol ixent ab terras del MAS DE LAS CARBONELLAS mediant un torrent; a migdia ab terras del MAS SANTFELIU DE LAS ALZINAS, part ab honors de Salvador Vallhonrat mediant lo CAMÍ DE SABADELL a ULLASTRELL i part ab las terras de la heretat dita de SOLÀ de Rubí que foren del MAS CAVALLERES mediant lo sobredit CAMÍ per lo qual al present no si passa; a ponent i a tramontana ab honors de la heretat d'en COSTA DE MONTAGUT mediant lo CAMÍ que va de TERRASSA a MARTORELL ..."

CAMÍ DE TERRASSA A SANT MUÇ

Antic Camí Ral de Romiatge des de Terrassa a l'ermita romànica de Sant Muç, situada al terme municipal de Rubí. Possible mateix camí que va de Terrassa a els Horts del torrent de Bellver.

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 105)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa al lloc anomenat CAMP DE LES ARGILES, que es part del MAS BELLVER; afronta a sol ixent amb honors de Joseph Parès, mediant CAMÍ DE TERRASSA als HORTS DEL TORRENT DE BELLVER ..."

22 - 10 - 1889 (A.H.C.T. "ACTA DE FITACIÓ del terme municipal de SANT PERE DE TERRASSA amb el terme municipal de RUBÍ")

"...7º Un mojon de igual clase y construcción que el anterior, colocado nuevo á 300 metros del anterior en el punto alto nombrado MONTAÑETA DE CAN PARELLADA. A partir del 6º se sigue el CAMINO DE LA SERRA DE LA VILA atravesándose el —CAMINO— que se dirige á SAN MUCIO que viene perpendicular al primero ..."

CAMÍ DE TERRASSA ALS HORTS DEL TORRENT DE BELLVER

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 105)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat CAMP DE LES ARGILES, que es part del MAS BELLVER; afronta a sol ixent amb

honors de Joseph Parès, mediant CAMÍ DE TERRASSA als HORTS DEL TORRENT DE BELLVER ...”

CAMP JUEU (Fossar dels jueus)

Jaciment arqueològic. Tot i que encara resta per estudiar, l'origen caldria cercar-lo en diversos enterraments d'època per determinar —possiblement romans—. Situat al peu del Camí Ral de Terrassa a Castellbisbal, dins la propietat de Can SANT FELIU DE LES ALZINES.

S. XIII i S. XIV (CARDÚS, “Terrassa Medieval”)

“...Donada la importància primitiva que Terrassa tingué els segles XII i XIII, no és d'estranyar que residís a la vila un regular nombre de representants de la raça judaica. Principalment els segles XIII i XIV, són nombrosos els jueus que viuen a Terrassa dedicats al comerç. Això degué motivar la dita popular:

*A Terrassa, mala raça:
la meitat en són jueus*

Desconeixem certament el carrer o call on habitaven els jueus. En canvi sehem on tenien el fossar. Els cementiris jueus estaven emplaçats als afores de les poblacions i en indrets alterosos i de bona vista. Ho assenyalen prou els molts toponímics: —Puig dels jueus— a Vic, —Serra dels jueus— a Guardiola, i els —Montjuïc— de Barcelona i Girona.

Semblantment podem parlar de Terrassa. Aci són diversos els documents del segle XIV que esmenten el cementiri dels jueus terrassencs anomenant-lo —CAMP JUEU—, el qual es troba situat vers mitjorn i a una mitja hora de la població, en un indret elevat proper a Sant Feliu.

El més antic és de 21 de juliol de 1356 i es refereix a l'adquisició per Bernat de Sant Feliu d'una peça de terra —vocata lo CAMP JUEU, sita proper al mas SANT FELIU—.

Citarem encara tres altres exemples de l'any 1371. En el primer, Pere de Sant Feliu fa embargar —tota aquella avena que és al CAMP DEL JUEU de dita parròquia Sancti Petri—. En el segon, es fa esment del —CAMPO vocato JUEU que est in parrochia Sancti Petri de Terracia satis prope masoveriam de SENT FALIU—. I el darrer corrobora que el —CAMPO vocato JUEU situato satis prope masoveriam den SENT FALIU—.

El cementiri dels jueus terrassencs es trobava, doncs, situat anmateix en un paratge esplèndid, —in loco vocato ad PULCRUM VIDERE (1385, setembre, 4), tocant al mas SANT FELIU, des d'on es gaudeix d'un panorama bellíssim sobre Terrassa i la serralada de Sant Llorenç del Munt ...”

CANET

Lloc documentat des del segle XI. Vegeu CANET, mas.

1017, Octubre, 5 (PUIG, "Diplomatari SLM", doc. 168)

"...Senegunda i el seu fill Isnard venen a Ramon, comte fill de Borrell, i la seva esposa Ermessenda, comtessa filla del comte Rodger, l'alou anomenat CASTELLAR i el seu castell, situat als termes de Castellar del Vallès i Terrassa, excepte l'església de Sant Feliu, que tenen empenyorada pel monestir de Sant Cugat, per cinquanta unces d'or".

"— ...et affrontad predicto alaude in terminio de TEGORES (TOGORES) et de SANCTI MINATI (SENTMENAT) et iniungit se usque in castrum GUANTA (castell de GUANTA) et peruadit usque ad castrum GALIFFA (castell de GALLIFA), de meridie in ipsa strat qui exiit de RIOPULLO (camí que ve del RIPOLL) et uadit per ipso prado usque in KANNEDDO (CANET) ad ipsa mansione qui fuit de Guifredi et est hodie de filio suo Sunario siue per ipso termine de RIO RUBIO (RUBÍ) usque in ipso termine de ULLASTRELLO (ULLASTRELL), de occiduo in rio de MASURGS et iniungit se per ipsa silua de GALLANO (GAIÀ) usque in ERA UENTUOSA et usque in castrum PETRA (castell de PERA), de circi in terminio de NESPOLA (MURA) uel ad ipsa ELZINA DE BONO MIRO et in ipsos terminos de GRANERA (GRANERA) uel de LACERA (SANT LLORENÇ SAVALL) usque in castrum GALLIFA (castell de GALLIFA)— ..."

1049, octubre, 9 (PUIG, "Diplomatari SLM", doc. 349)

"...Ermessenda, comtessa, dóna al monestir de Sant Llorenç situat al cim més alt de la muntanya sobre Terrassa l'alou anomenat CASTELLAR, situat al voltant de la muntanya, citada, de Sant Llorenç, a condició que Udalguer Bonuç retindrà la part que té per la comtessa i en farà servei al monestir, i després de la seva mort quedarà, com la resta, sota el senyoriatge del monestir ..."

NOTA: La descripció dels límits del referit alou són els mateixos que la inscripció anterior.

1054, maig, 4 (PUIG, "Diplomatari SLM", doc. 372)

"...Odger, abat, i els seus germans monjos donen a Ponç i la seva esposa Adalvira uns alous situats als termes de Rubí i Terrassa, al lloc anomenat LES CANALS, a condició que ho tindran ells i la seva descendència, donaran cada any al monestir de Sant Llorenç, ells una lliura de cera i els seus descendents la tasca dels fruits, no ho podran vendre i no reconeixeran cap altre senyoriatge."

"— ...et es hec omnia in comitatu Barchinona infra termines de RIO RUBIO (RUBÍ) et de TERRACIA (TERRASSA) in locum que dicunt ad ipsas CANALS (LES CANALS). Et affrontad hec omnia de parte orientatis in ipsa STRADA qui pergit per ipsa GUARDIA et sic peruadit ad SANCTI CUCUFATI cenobii (cenobi de SANT CUGAT), de meridie per ipso CASTRO de RIO RUBEO (CASTELL de RUBÍ) et peruadit ad ipsa LIBRA (actual TORRE DE LA LLEBRE?), de parte uero circi affrontat in ipso CANNED (CANET) et sic peruadit ad ipso BUG.— ..."

1056, febrer, 1 (PUIG, "Diplomatari SLM", doc. 377)

"...Borrell dona al seu germà Ponç uns alous situats al terme de Castellar, a Miralles, a Canyelles, al Puig de Castellar i a Mar Morta, i els seus béns mobles, reservant l'alou de CANET per a la seva esposa ..."

"— ...exceptus ipso alode qui est in KANED (CANET), ...—"

1145, setembre, 20 (PÉREZ, "Diplomatari MONTALEGRE", doc. 109)

"...Pere Berenguer, la seva sogra Ermessenda, venen a Guillem de Terrassa una peça de terra amb vinya i arbres, situada a la parròquia de Sant Pere d'Ègara, al lloc anomenat CANET, pel preu de 14 sous."

"— infra parroechiam Sancti Petri de Egara, in loco vocitato CANETO. Que terminat ab oriente in alodio Sancti Cucuphatis et in RIERA DE CURBA LESCA, de meridie in alodio de hominibus de Miraies, de occiduo in alodio de Chomite, de circio in TORRENTE DE VALLE. ...—"

1155, gener, 25 (PÉREZ, "Diplomatari MONTALEGRE", doc. 116)

"...Exalcia i el seu fill Guillem venen a Guillem de Terraça un alou que tenen al terme de Terrassa, al lloc anomenat CANET o MATA, per un preu de venda de trenta sous barcelonesos."

"— infra terminis Terraice in loco nominato KANED (CANET) vei in MATA (MATA). Affrontat autem iam dictum alodium ab oriente ad ILLA GUARDI, a meridi in FONOIED (FONOLLET), ad occidente ad illo MUGAL (MUJAL), a circio a MALEXIDA (MALE EXIDA). ...—"

CANET, mas de

Mas desaparegut, situat a l'antiga parròquia municipal de Sant Pere de Terrassa. La seva possible ubicació —en funció de les referències documentals consultades— podria ser a cavall de les propietats CARBONELLES, BELLVER —després MARTINES—, BRANCA —després SANT FELIU DE LES ALZINES— i el terme municipal de Rubí. Dalt de la carena i prop de la cruïlla del Camí Ral de Terrassa a Castellbisbal i el Camí de la Serra de la Vila —o Camí Ral de Rubí a Viladecavalls—.

1089, desembre, 21 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 13)

"...Dalmad i Gerbega, esposa seva, venen a Ramon Marc i Ermel i al fill d'aquests, Joan, la tercera part de l'alou en el que vieuen aquests darrers, situat a CANET, terme de Terrassa, pel preu de 12 sous de moneda de Barcelona ..."

1145, abril, 9 —trasllat de 20 de maig de 1212— (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 29)

"...Bernat Gacet i la seva esposa Adaleda donen a Bernat Arnau i Adaleda, cònjuges un mas situat a CANET, parròquia de Sant Pere d'Ègara, per a que hi treballin, havent de pagar la cinquena part dels fruits de l'esplet de la casa i del prat, i la quarta part de la resta dels fruits, a més d'un parell de capons ..."

1177, febrer, 22 (PUIG, "Sta, Mª Tsa.", doc. 47)

"...Bernat Gacet i la seva muller Adaleda donen a llur fill Joan el MAS de CANET anomenat de PLA, parròquia de Sant Pere d'Ègara, a canvi de 4 morabatins d'or i de pagar a l'altre fill llur, Bernat, 50 sous ..."

1237, juliol, 29 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 102)

"...Ramon de Solà i Bernat d'Arguelaguet, batlles del rei a Terrassa, defineixen a Arnau Picó totes les demandes que han fet contra ell per raó del camí que hi sobre el mas CANET, el qual ell i altres persones van desviar —illius camini, qui est super suum mansum de CANETO—, confirmen el nou camí en nom del rei, i reben 5 sous ..."

1238, agost, 3 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 422)

"...Elies, monjo infermer de Sant Cugat, reconeix a Guillema de Bruguerols, la seva filla Miquela, l'espòs d'aquesta Bernat, Berenguera de Parellada, la seva filla Guillema i l'espòs d'aquesta Guillem, que li han pagat els lluïsmes deguts per les vendes i transaccions que han fet fins al present sobre el mas CANET —illo manso de CANETO— i rep 10 sous ..."

1239, gener, 26 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 545)

"...Berenguer de Costa, el seu fill Arnau i l'esposa d'aquest, Dolça, reconeixen a Bernat de Canet que han arribat, davant de prohoms, a un compte legal de tots els empenyoraments que feren els pares i alguns antecessors d'ell sobre el mas CANET — in omni manso vestro de CANETO— ..."

1240, gener, 11 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 893)

"...Gerald de Canet, la seva esposa Maria, Guillem de Gonteres i la seva esposa Maria estableixen a Guillem de Molins i la seva esposa Geralda l'honor que tenen pel rei a LA MORADA, pel qual rebran 7 sous de moneda de doble per Nadal. —Ad ipsam MOURADAM.

Affrontat ab Oriente in tenedore mansi de CANETO

a meridie in TORRENTE DE MOURADA, qui venit de Ferriollis

ab occiduo in alodio Bernardi de Sancto Cristoforo

a circio in CARRARIA PUBLICA, que veni de SABBATELLO ad MARTORELLUM— ..."

CANET, muntanyes de

Vegeu CANET, mas. Muntanyes on és situaria el mas CANET.

1363, desembre, 5 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc. 180)

"...Francesca, esposa d'Arnau Soler, difunt, i el seu fill Bernat Soler, venen a Francesc de Basea, de MAS de ÇA RIBA de la parròquia de Sant Pere de Terrassa, una peça de terra que tenen a dita parròquia en un lloc anomenat les MUNTANYES de CANET ..."

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St Pere Tsa.", doc. 40)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa al lloc anomenat LAS MARTINAS, de pertencencies del MAS DE LAS MARTINAS. Afronta a migdia ab lo torrent de LAS MARTINAS en part, del qual torrent passa lo CAMÍ QUE VA DE TERRASSA a las MONTANYAS DE CANYET ..."

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 98)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat PLA DEL CANYET. Afronta a sol ixent ab honors del hereus d'Agusti Ramoneda — de Rubí— i lo CAMÍ QUE VA DE TERRASSA a les MONTANYES DE CANYET i RUBÍ anomenat lo CAMÍ NOU ...i a ponent ab honors de Francesch Sanahuja mediant per ahont antiguament passava lo CAMÍ per a anar a las MONTANYAS DE CANYET ..."

CANYET, Pla del

1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.", doc. 98)

"...peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat PLA DEL CANYET. Afronta a sol ixent ab honors dels hereus d'Agusti Ramoneda —de Rubí— i lo CAMÍ QUE VA DE TERRASSA a les MONTANYAS DE CANYET i RUBÍ anomenat lo CAMÍ NOU ...i a ponent ab honors de Francesc Sanahuja mediant per ahont antiguament passava lo CAMÍ per anar a las MONTANYAS DE CANYET ..."

CARBONELLES, mas de les

Mas i propietat situat a l'antiga parròquia i municipi de Sant Pere de Terrassa. A mitjans del segle XIX el mas es va transformar en can VALLHONRAT DE VISTALEGRE, situada actualment a la cruïlla de la carretera de Terrassa a Martorell amb l'enllaç de la variant de la N-150 per l'Avinguda de Santa Eulàlia. La propietat s'estenia per tot el torrent de LES CARBONELLES o de la VALL.

1237, octubre, 28 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 183)

"...Ermessenda d'Ametller, el seu fill Ramon i l'esposa d'aquest Ferrera defineixen a Guillem d'Ametller, cosí seu, una peça de terra i hort que llur avi Ramon d'Ametller deixà a llur pare Berenguer d'Ametller en testament, al lloc anomenat sota l'HORT DE TÀPIA, a LA CARBONELLA —subtus ORTVM de TAPIA, ad ipsam CARBONELLAM— salvat el dret dels senyors de Casoles, i reben 10 sous ..."

1238, agost, 27 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 432)

"...Arnau de Casoles i la seva esposa Ramona estableixen a Bernat de Fàbrega perpetuament el mas que tenen en feu per Guillem de Terrassa al terme de Terrassa, al lloc dit mas BERENGUER, ...; també li donem l'honor i horts amb aigua que tenen a LA CARBONELLA, junt al mas AMETLLER —et tuis illum honorem et ortos cum aqua, quos habeo ad CARBONELLAM, ioxta mansum de AMENLER—, pels qual rebran la tasca segons el costum de la terra ..."

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 303-1 i 303-4)

"...Mas, situat a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, anomenat mas de les CARBONELLES ..."

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 5-1, 43-1, 86-5, 97-1, 116-1, 129-2 i 186-2)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ..., al lloc anomenat LES CARBONELLES, prop i de pertinença al mas de LES CARBONELLES. (diverses inscripcions) ..."

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 13-5, 48-1, 56-3, 139-1, 144-1, 161-2, 165-1, 203-1, 233-4, 262-1, 292-1 i 303-2)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat LES CARBONELLES (diverses inscripcions) ..."

1370, octubre, 23 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc. 199)

"...Mateu d'Agell, ciutadà de Barcelona, traspasa a Maria, esposa de Bernat de Poal, de la parròquia de Sant Pere de Terrassa, la possessió d'un censal de 42 sous, pel qual Pere de Buch li pagarà cada any 15 sous pel MAS de CES CARBONELLES, situat a dita parròquia ..."

CARBONELLES, torrent de les

Torrent que transcorre dins l'antiga Heretat de LES CARBONELLES. Neix al peu de l'ESTRET DE MOSSÈN PERE —prop de l'actual restaurant dels 4 VENTS—. També és conegut amb els següents noms: de la VALL o SAVALL, JONCAR, de la font de SANTA TERESA, o de la font dels CAPELLANS.

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 292-1)

"...Peça de terra situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat LES CARBONELLES, de pertinença del mas de LES CARBONELLES ..."

Afrontació de Tramontana, TORRENT DE LES CARBONELLES, terres de Pere Soler.

CASOTES o CASSASSES, mas

Mas desaparegut situat a l'antiga parròquia i municipi de Sant Pere de Terrassa, dins la propietat CORBALLESTA —posteriorment Heretat de can PARELLADA—.

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 214-3)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat CORBALLESTA, de pertinença al mas CASOTES o CASSASSES (dintre de l'heretat d'Elisabet Parellada) ..."

Afrontacions: Sol ixent, terres del mas PARELLADA

Migdia, terres del mas PARELLADA

Ponent, terres boscoses del mas PARELLADA; terres del mas MOLINS

Tramontana, terres del mas PARELLADA, alodials de Santa Margarida

CIRERES, camp de les

Peça de terra situada dins l'antiga propietat de MAS BRANCA, posteriorment coneguda com SANT FELIU DE LES ALZINES.

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 119-14)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat CAMP DE LES CIRERES, de pertinença del mas BRANCA ..."

SES COMES, lloc

Indret situat dins l'antiga propietat del mas BELLVER —després MARTINES—.

1306, abril, 25 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc. 60)

"...Rostany, prior del monestir de Santa Maria de Terrassa, estableix a Guillem Gener i la seva esposa Maria dues peces de terra amb els diversos arbres i pertinences, que estan separades pel MAS de BELLVER.

Una situada al lloc anomenat SA ROCA, ...; l'altra peça de terra, situada al lloc anomenat SES COMES, confronta a llevant amb la tinença de Jaume Martí, ferrer, i part amb la tinença de Na Martina, a migdia amb la tinença de Gerald Bofí, a ponent amb la tinença de Romeu Rieres, i a tramuntana amb el torrent que hi ha allí ..."

1280, octubre, 23 (PUIG i altres, "Pergamins A.H.C.T.", doc. 2)

"...Ramon de Bellver estableix a Jaume Martí i la seva esposa Margarida una peça de terra que té pel monestir de Santa Maria de Terrassa, al terme de Terrassa, a la parròquia de Sant Pere d'Ègara, al lloc anomenat COMES, dins de les pertinences del MAS de BELLVER.

Confronta a llevant amb una tinença de Pere Martí, difunt, a migdia amb un marge i amb una altra tinença, a ponent amb la tinença de Pere de Rieres i a tramuntana amb el torrent ...

CORBALLESCA o CORBALLESTA, mas

Mas desaparegut situat a l'antiga parròquia i municipi de Sant Pere de Terrassa, dins l'Heretat de can PARELLADA.

1109, octubre, 25 (PUIG, "Sta. Mª Tsa.", doc. 20)

"...Ramon Berenguer, comte, dóna a Amat Ramon un alou territorial situat a CORBA LLESCA, terme de Terrassa, conservant el domini directe, a tasca anual de pa i vi i cens de 2 gallines ..."

1237, agost, 5 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 108)

"...Ramon de Solà i Bernat d'Arguelaguet batlles del rei, confirmen a Abraham, jueu de Caldes, i Leví de Tortosa, la penyora que tenen sobre el MAS de CORBALLES-CA —manso de CORBALESCA— ..."

1237, octubre, 10 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 167)

"...Guillem de Boades reconeix a Abraham, jueu, que li ha pagat 2 quarteres d'ordi per raó del cens que rep del mas CORBALLES-CA —in manso CORBALESCA— ..."

1237, octubre, 10 (PUIG, "Capbreu Bertran acòlit", doc. 168)

"...Guillem de Boades reconeix a Abraham, jueu de Caldes, que li ha pagat una quartera i mitja d'ordi per l'any en que Bernat Lleig ha tingut el mas CORBALLES-CA —mansum CORBALESCA—, i una altra quartera i mixja per l'altre any en que dit jueu l'ha tingut ..."

1339, novembre, 7 (PUIG i altres, "Peragamins A.H.C.T.", doc. 114)

"...Berenguera, esposa de Pere d'Oliveres venen a Bernat de F. tres peces de terra separades que tenen a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, al lloc anomenat CORBALLES-CA.

Una peça de terra confronta a llevant amb una riera anomenada de Terrassa, a migdia, ponent i tramuntana amb la tinença del MAS de CORBALLES-CA.

Les altres dues peces de terra estan dins la tinença del MAS de CORBALLES-CA ..."

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 214-3)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat CORBALLESTA, de pertinença al mas CASOTES o CASSASSES (dintre de l'heretat d'Elisabet Parellada).

Afrontacions: Sol ixent, terres del mas PARELLADA

Migdia, terres del mas PARELLADA

Ponent, terres boscoses del mas PARELLADA; terres del mas MOLINS

Tramontana, terres del mas PARELLADA, alodials de Santa Margarida ..."

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 214-4)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat CORBALLESTA, de pertinença al mas CORBALLESTA i mas MOLINS (dintre de l'heretat d'Elisabet Parellada).

Afrontacions: Sol ixent, riera del Palau

Migdia, terres boscoses del mas PARELLADA

Ponent, terres perntanyent al mas CORBALLESTA

Tramontana, vinya de Grabiell Torrella (que fou del mas MOLINS) ..."

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 214-6)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat MONCAY, de pertinença al mas MOLINS (nom antic de Can Guitart de la Riera).

Afrontacions: Sol ixent, peça de terra de perinença del mas CORBALLESTA

Migdia, terres de Francesc Falguera i Purull (àlies Font de Riusec)

Ponent, terres d'Elisabet Parellada; terme de Rubí

Tramontana, terres de Francesc Guitart de la Riera (abans del mas MOLINS) ..."

1662 - 1667 (SUAREZ, "Capbreu P. FIZES", doc. 225-2)

"...Peça de terra, situada a la parròquia de Sant Pere de Terrassa, ...al lloc anomenat CORBALLESTA, de pertinença al mas MOLINS (dintre de l'heretat d'Elisabet Parellada).

Afrontacions: Sol ixent, riera del Palau

Migdia, torrent

Ponent, terres de Jaume Parellada (fill d'Elisabet Parellada)

Tramontana, terres de Jaume Parellada ..."

CORBALLESCA o CORBALLESTA, riera de

Tram final del torrent de BELLVER, actualment conegut co torrent de can GUITART DE LA RIERA.

1145, setembre, 20 (PÉREZ, "Diplomatari MONTALEGRE", doc. 109)

"...Pere Berenguer, la seva sogra Ermesenda, venen a Guillem de Terrassa una peça de terra amb vinya i arbres, situada a la parròquia de Sant Pere d'Ègara —infra parroechiam Sancti Petri de Egara— al lloc anomenat CANET—in loco vocitato CANETO—, pel preu de 14 sous.

— Que llinda a l'Est, amb alou de Sant Cugat —del Vallès— i amb la RIERA DE CORBALLESCA.

— *Que terminat ab oriente in alodio Sancti Ciciphatis et in RIERA DE CURBA LESCA.*

Al Sud amb l'alou dels —homes— de Miralles

A meridie in alodio de hominibus de Miraies

A l'Oest amb alou del Comte

De occiduo in alodio de Chomite

Al Nord amb el TORRENT DE LA VALL

De circio in TORRENTE DE VALLE—

FONTS DOCUMENTALS

- Jesús Alturo i Prucho. *L'ARXIU ANTIC DE SANTA ANNA DE BARCELONA*. Fundació Noguera. Barcelona 1995. 3 volums (anys 942 - 1200).
- Josep Àlvarez i Jaen. *FONTS I LLOCS D'APROVISIONAMENT D'AIGUA*. Terrassa, abril 1997. Inèdit.
- Salvador Cardús i Florensa. *TERRASSA MEDIEVAL*. Xarxa de Biblioteques Soler i Palet. Terrassa 1984.
- Jacint Elies i Escayol. *GEOLOGÍA DE LOS ALREDEDORES DE TERRASSA*. Terrassa 1943.
- Josep Fernàndez i Trabal i Joan Fernàndez i Trabal. *INVENTARI DELS PERGAMINS DEL FONS MERCADER –BELL-LLOC DE L'ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT*. Fundació Noguera. Barcelona 1989. 2 volums (segles XI al XVIII).
- Fortià Solà, J. *RELÍQUIES DOCUMENTALS DEL PRIORAT DE SANTA MARIA D'ÈGARA*. Barcelona 1938 (anys 959 - 1207).
- Josep Mª Martí i Bonet, Pere Puig i Ustrell i Josep Sanllehí i Ubach. *PERGAMINS DE L'ARXIU HISTÒRIC DE TERRASSA*– Priorat de Santa Maria de Terrassa. Patronat de la Fundació Soler i Palet. Terrassa 1976 (anys 1208 - 1276).
- Xavier Pérez i Gómez. *DIPLOMATARI DE LA CARTOIXA DE MONTALEGRE*. Fundació Noguera. Barcelona 1998 (anys 916 - 1192) = (PÉREZ, “Diplomatari MONTALEGRE”).
- Pere Puig i Ustrell. *PERGAMINS DEL PRIORAT DE SANTA MARIA DE TERRASSA*. Fundació Abat Marcet. Terrassa 1979 (anys 977 - 1633) = (PUIG, “Sta. Mª Tsa.”).
- Pere Puig i Ustrell, Teresa Cardellach i Giménez, Montserrat Royes i Pijoan i Judit Tapiolas i Badiella. *PERGAMINS DE L'ARXIU HISTÒRIC COMARCAL DE TERRASSA*. Fundació Noguera. Barcelona 1988 (anys 1279 - 1387) = (PUIG i altres, “Pergamins A.H.C.T.”).
- Pere Puig i Ustrell. *EL MONESTIR DE SANT LLORENÇ DEL MUNT SOBRE TERRASSA. DIPLOMATARI DELS SEGLES X i XI*. Fundació Noguera. Barcelona 1995. 3 volums (anys 933 - 1099) = (PUIG, “diplomatarí SLM”).
- Pere Puig i Ustrell. *CAPBREU PRIMER DE BERTRAN ACÒLIT*. Notari de Terrassa. Fundació Noguera. Barcelona 1992. 2 volums (anys 1237 - 1242) = (PUIG, “Capbreu Bertran acòlit”).
- Josep Rius i Serra. *CARTULARIO DE SANT CUGAT DEL VALLÈS*. CSIC. Barcelona 1945 - 1947. 3 volums (segles X, XI i XII).
- Francesc J. Suárez i Fernández. *ELS CAMINS DEL VALLÈS OCCIDENTAL AL 1850*. Terrassa, maig 1996. Inèdit.
- Joaquim Verdaguer i Caballé. *RIERES I TORRENTS DEL TERME DE TERRASSA*. Terrassa 1998. Inèdit.
- *CAPBREU DE PERE DE FIZES*. (Anys 1662 - 1667).
- *ACTA DE FITACIÓ dels termes municipals de SANT PERE DE TERRASSA I RUBÍ*. 28 d'octubre de 1889. Arxiu Històric Comarcal de Terrassa.

- Francesc J. Suárez i Fernández. *EL CAPBREU DE PERE DE FIZES. 1662 - 1667*. Terrassa 1998. Inèdit. = 1662 - 1667 (SUÁREZ, "Capbreu P. FIZES").
- Enric Sanllehí i Bitrià i Jacint Verdager i Caballé. *EL CAPBREU DEL PRIORAT DEL SANT ESPERIT I SANT PERE. 1728 - 1737*. Terrassa 1999. Inèdit. = 1728 - 1737 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Priorat St. Esperit i St. Pere Tsa.").
- Enric Sanllehí i Bitrià i Joaquim Verdager i Caballé. *EL CAPBREU DE PEDRALBES. 1804 - 1806*. Terrassa 1999. Inèdit. = 1804 - 1806 (SANLLEHI - VERDAGUER, "Capbreu Pedralbes").
- *REGISTRE D'HIPOTEQUES DE LA PARRÒQUIA DE SANT PERE DE TERRASSA. 18-7-1831*. Arxiu Històric Comarcal de Terrassa.

FORAT SABATÓ

Per Jaume CASANOVAS i COMA
Eduard BADIELLA i NOGUERA

INTRODUCCIÓ

Temps era temps, als pobles es parlava de bruixes, esperits, follets del bosc... Com al petit poble de Bibils (*Alta Ribagorça Aragonesa*), on corrien tota mena de dites i llegendes dels racons de les muntanyes. Concretament, el Forat Sabató, la Cova dels Plans i la Bauma de Sant Salvador són els indrets més emblemàtics de la zona.

HISTÒRIA

Sense anar massa temps enllà, totes aquestes muntanyes eren recorregudes pels pastors de Bibils, Purroi o de Bonansa, que amb els seus ramats trescaven a tort i a dret per cada racó. Imagineu com d'apamats tenien els camins, dreceres i corriols que menaven als indrets més insòlits. La Cova dels Plans i la Bauma de Sant Salvador donen un caràcter simpàtic i acollidor a la muntanya, sobretot la cova, com ens explica n'Antonio de Perot a qui en innumbrables ocasions li havia servit d'aixoplug per a tot el ramat. D'altra banda el Forat Sabató, curiós però poc apreciat pels pastors, dóna una sensació freda, de pànic, gens acollidora, continua explicant n'Antonio de Perot, que recorda amb gust agre més d'un cabrit colat forat avall. És potser per això que el Forat Sabató i algun altre indret del Tosal de Santa Llúcia sigui objecte de referències mítiques i de bruixeria.

Valent i forçut, n'Antonio de Perot decidí obstruir la boca del Forat Sabató i així evitar la caiguda del bestiar. Fou l'any 1962, força més jove que no pas ara, quan hi encastà dos grans blocs de roca, deixant tan sols una petita escletxa per on s'entreveia el tenebrós forat.

Actualment, el poble de Bibils s'ha convertit en un veïnat de quatre cases tan sols d'estiueig, ja que tothom s'ha traslladat a d'altres pobles, com n'Antonio de Perot que amb setanta tres anys ara viu a Vilaller, a uns quinze quilòmetres de Bibils.

A Vilaller també se'n parla del Forat Sabató. Així, l'Albert Mallada, nat en aquest poble i estudiant de Barcelona, assabentat de l'existència del mític Forat Sabató, ens ho explica a nosaltres —Xavi Puig i Jaume Casanovas—. Incrèduls però inquiets i encuriosits, no dubtem ni un segon i, aprofitant el pont de la Immaculada, el dilluns 5 de desembre del 1994 pugem fins a Vilaller, ens apassionem i ens engresquem tot xerrant amb n'Antonio de Perot, que ens recorda amb tot detall gran quantitat d'anècdotes i vivències de quan era pastor. Ja al vespre, anem a dormir d'hora; l'endemà caldria matinar, n'Antonio ens havia promès una excursió guiada que no ens volíem perdre per res del món.

Aquell dimarts, sempre serà un bon record. Qui faria millor de guia que el propi Antonio? Ens comentà cada detall: la Llosa del Cavall, el tresor amagat, la verge cre-

mada, els jaços de pedra... en fi, una pila de sorpreses. No podia faltar la visita a la Bauma de Sant Salvador, la Cova dels Plans, la petita escletxa del Forat Sabató així com a l'ermita de Santa Llúcia. El dimecres, amb el seu consentiment, en Xavi, l'Albert i jo decidírem desobstruir l'entrada del Forat Sabató per fer-ne una primera exploració. Calgué tornar-hi l'endemà amb eines més adequades, doncs amb les esarpes i palanques que portàvem no n'hi hagué prou. Aquell dijous realitzàrem la primera exploració, descendint dos primers pous, uns 50 metres, més una rampa de blocs d'uns 10 metres. Apressats pel poc temps, finalitzàrem l'exploració deixant una espurna d'esperança per a possibles continuacions de cavitat.

Una segona exploració realitzada amb els companys de la S.I.S., duta a terme el cap de setmana del 14 i 15 de gener del 1995, confirmà, dissortadament, que les possibles continuacions eren impenetrables. Instal·lada la cavitat amb espits, fixada una petita placa a la boca i havent realitzat topografia, donàrem per finalitzada l'exploració de la cavitat.

SITUACIÓ DE LA CAVITAT

A la comarca de l'Alta Ribagorça, cantó Aragonès, l'avenc es troba al vessant Est del Tosal de Santa Llúcia, a 1.450 metres d'alçada.

Per arribar-hi cal sortir de la pista que mena de Bonansa a Bibils, d'on surt una segona pista en pitjor estat cap a l'esquerra (Oest) que es perd per damunt d'uns prats, d'on trobem un caminó que voreja, amb lleugera pujada, el Tosal de Sant Salvador en direcció NO. Quan creuem el Barranc de Santa Llúcia hem de pujar cap al Tosal que duu el mateix nom, tot embardissant-nos pel mig del bosc de Pi Roig, que aviat s'acaba i apareixen petites tarteres que s'originen en uns rocaders amb força presència de rascler. Sense acabar de pujar al Tosal, trobem la boca del Forat Sabató entremig del rascler —podem distingir-ne el punt concret gràcies a un característic avellaner que creix just al costat.

DESCRIPCIÓ DE LA CAVITAT

D'entre uns blocs de calcària, on hi han crescut uns avellaners força característics, s'obre l'avenc amb una diàclasi en direcció NE. En un d'aquest blocs trobem el primer espit per instal·lar la capçalera. La cavitat, d'origen càrstic com tot el Tosal de Santa Llúcia i de Sant Salvador, està formada per material calcari.

Un ressalt de 4 metres ens situa a una petita rampa fins al primer pou, de 23 metres, amb dos fraccionaments. A la base del pou ens trobem damunt d'un monticle de terra i pedres, que en direcció NE descendeix fins a -38metres on un pas impracticable finalitza la galeria, i en direcció SO la diàclasi s'estreny encara que ens obre pas a un segon pou de 23 metres, força més estret però de gran bellesa per les seves colades i formacions fins ara absents a la cavitat. Arribats a aquesta profunditat, ens trobem en un caos

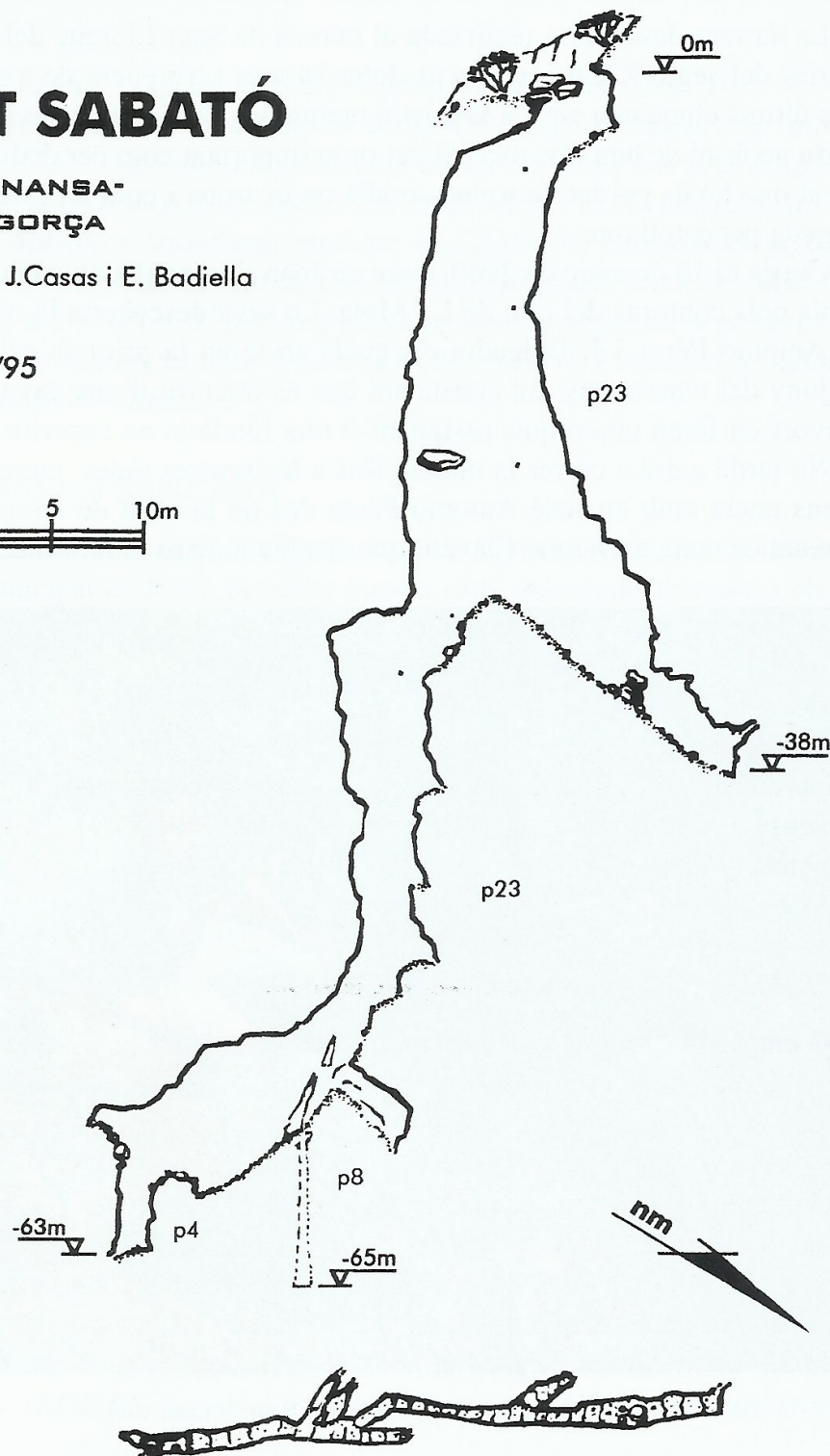
de blocs formant una rampa que ens conduïx al final de la cavitat que, amb diferents continuïtats interrompudes, finalitza amb un petit pou de 4 metres, també blocat per pedres i blocs, arribant així a la cota màxima practicable de -63 metres. Una escletxa impracticable per la seva estretor arriba a -65 metres.

FORAT SABATÓ

BIBILS -BONANSA-
ALTA RIBAGORÇA

TOPOGRAFIA: J.Casas i E. Badiella

sis 14/1/95

L'AVENC DE LA MOLA

Per Xavier BADIELLA i NOGUERA

La darrera descoberta realitzada al massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac a les darreries del segle XX ha estat sens dubte la més sorprenent de totes les dutes a terme en els últims cinquanta anys a la nostra muntanya. Tot i que la cavitat objecte de la descoberta no és ni de bon tros una cavitat prou important com per dedicar-hi gaires comentaris, sí que ho és pel fet de trobar-se allà on es troba i com ha estat fins aleshores desconeguda per a tothom.

Corria el 16 de març de 2000, quan en Joan Bernadí localitzà la cavitat mentre s'entretenia pels contorns del cim de La Mola. La seva descoberta la notificà als companys José Antonio Pérez i J. Delgado, els quals en feren la primera exploració la tarda del 4 de juny del mateix any, tot constatant que es tractava d'una cavitat de poca fondària. Ja llavors en feren un croquis assignant-li una fondària no superior als 12 m.

No tardà gaire a córrer la notícia fins a les nostres oïdes, mercès a la bona amistat que ens uneix amb en José Antonio Pérez des de fa molt de temps i, com no, amb el nostre amic comú, en Jaume Claverí, que ens féu a mans la informació de què disposava.

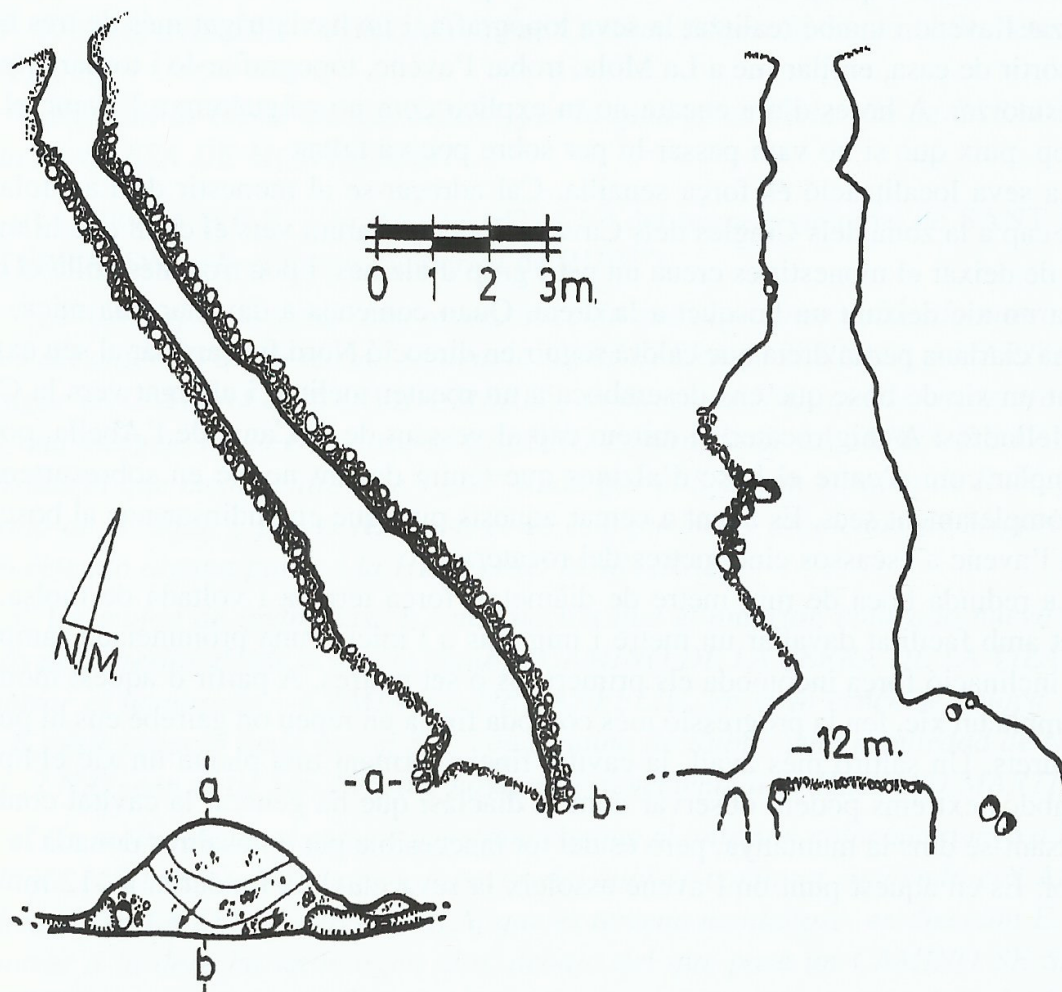
L'Avenc de La Mola. Foto: Miquel Coll.

AVENC de la MOLA

SANT LLORENÇ DEL MUNT / MATADEPERA

TOPOGRAFIA: Xavier BADIELLA

23-7-2000

El dia 25 d'aquell mateix mes de juny un equip format per més de deu persones entre espeleòlegs, familiars i mainada, ens decidírem a cercar el dit avenc ja que la seva ben curiosa ubicació era força engrescadora. Amb les explicacions pertinents, ens disposàrem a fer una batuda en tota regla de la zona on ens havien indicat, amb força precisió, on era situat l'avenc. Després de més de dues hores fent el beneit per la zona sense trobar res de res enmig de bardisses i esgarrinxades, es decideix fer una franca retirada amb la sensació d'haver fet el ridícul més espantós dels que mai hàgim pogut fer.

Aquell mateix vespre, amb una trucada desesperada a l'amic José Antonio, vam constatar que havíem estat gairebé per damunt de la boca de l'avenc i que de forma inexplicable cap dels companys no l'havia vist.

El 23 de juliol a les 7 del matí ja havia sortit de casa tot sol per si de cas tornava a fer el ridícul i no trobava altre cop l'avenc tot i que el meu germà Eduard, una setmana abans, ja l'havia localitzat. I com vaig poder comprovar jo mateix només l'atzar féu que en la nostra primera recerca no el trobéssim. No passaven més de deu minuts de les deu del matí que ja era altra volta a casa per esmorzar amb tota la família. Havia localitzat l'avenc i també realitzat la seva topografia, i no havia trigat més de tres hores entre sortir de casa, enfilar-me a La Mola, trobar l'avenc, topografiar-lo i tornar a temps per l'esmorzar. A hores d'ara encara no m'explico com no caiguérem a l'avenc el primer cop, puix que si no vam passar-hi per sobre poc va faltar.

La seva localització és força senzilla. Cal adreçar-se al monestir de La Mola, tot mirant cap a la zona dels Cingles dels Cavalls. Ens atencarem vers el camí que hi mena. A poc de deixar el monestir es creua un petit grup d'alzines, i poc tros més enllà el camí planeja un xic deixant un bosquet a la dreta. Quan comença a davallar una mica, apareix una clariana per la dreta que caldrà seguir en direcció Nord fins arribar al seu extrem creuant un xic de bosc que ens desemboca a un rocater inclinat i allargat vers la Canal dels Melindros. A mig rocater, si mirem cap al vessant de la Canal de l'Abella, podem contemplar com d'entre el bosc d'alzines que tenim davant nostre en sobresurten uns pins completament secs. És anant a cercar aquests pins que en endinsar-nos al bosc trobarem l'avenc a escassos cinc metres del rocater.

La reduïda boca de mig metre de diàmetre, força terrosa i voltada de molsa, ens permet amb facilitat davallar un metre i mig fins a l'inici d'una pronunciada rampa de 55° d'inclinació força incòmoda els primers sis o set metres. A partir d'aquest moment, s'aixampla un xic, fen la progressió més còmoda fins a un repeu on gairebé ens hi podem posar drets. Un saltiró més avall, la cavitat fineix formant una planta un xic el·líptica. En ambdós extrems podem observar com la diàclasi que ha generat la cavitat continua endintant-se dins la muntanya, però és del tot inaccessible per a nosaltres donada la seva estretor. És en aquest punt on l'avenc assoleix la seva màxima fondària, a -12 m.

TERESA GOTSENS I CADAFAALCH, EN LA MEMÒRIA (1923-1996)

Per Neus MARCÉ, Vda. COSTA

EVOCACIÓ D'UN TEMPS

*El teu cor, amiga, brillava amb l'alba de
l'Orient com el cim nevat d'una muntanya
solitària en clarejar el dia.*

Tagore

La Neus Marcé ens ha fet arribar, per a la seva publicació a l'ARXIU, unes ratlles en les quals recorda la Teresa Gotsens, excel·lent amiga comuna que fou i a la qual recordem. La seva lectura aflora en nosaltres les reminiscències d'una època en què una colla d'amics ens agrupàrem per a recórrer les muntanyes veïnes, a l'ensem que manteníem el caliu de les nostres conviccions, anihilades per la repressió posterior a la contesa que assolà el nostre país.

Entre aquell estol de jovent, heterogeni en el pensament i de fortes conviccions, nasqué un sentiment o consciència de grup que havia de mantenir les essències de l'escoltisme o de l'AEMAOT (Associació d'alumnes i ex-alumnes de l'Escola Municipal d'Arts i Oficis de Terrassa), organitzacions de les quals provenia.

Per generació espontània, bona part del col·lectiu s'anà incorporant al CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA, ocupant després càrrecs de responsabilitat.

La Teresa formava part del grup d'integrants del CET i prompte s'entusiasmà per l'alta muntanya, iniciant una activitat frenètica que s'allargà fins que les forces físiques li ho permeteren. Amb el Salvador, el seu espòs, han portat a cap una intensa campanya que, ultrapassant els límits de les fronteres pirinenques, s'endinsa Alps enllà.

Per una atenció especial, coneixem el "curriculum" escrit de les activitats cara a muntanya realitzades per aquest matrimoni. És immens i han volgut mantenir-lo inèdit. Un excés de zel, al nostre criteri mal entès, els ha fet optar pel camí del silenci, reservant per a la seva intimitat l'estol dels preuats records.

Neus, complim els teus desitjos i et donem les gràcies per haver-nos fet adonar que estàvem en deute amb la nostra amiga.

*Carme Bellés i Boix i
M. Planchat i Villacampa*

El dia 20 d'octubre de 1996 morí la Teresa Gotsens i Cadafalch, muller de l'amic Salvador Castells i Canyameres, soci i company del Centre Excursionista de Terrassa. La gent muntanyenca de Terrassa perdé un element valuós. Una dona excepcional i insubstituïble.

Voldria que aquestes ratlles servissin per rescatar la memòria de la Teresa. Sobretot als muntanyencs d'aquesta ciutat, que ella estimava molt, la qual va honorar fins al seu darrer alè de vida, la qual va servir al costat del seu espòs Salvador Castells, que tant l'enyora.

Deixeu-me que us digui, amics del Centre que encara fruïu en la descoberta de la Natura, renovada cada dia, com era la Teresa Gotsens.

Els cims nevats, de roca viva, o de verds suaus, els boscos, els prats, les cascades i els rierols eren elements integrats a la seva persona habituada des de molt joveneta a tresscar i conquerir la Natura amb amor i respecte. Quan feia una ascensió sabia trobar entre les pedres o entre la neu les escletxes i les preses on obrir pas. Els seus peus segurs i savis, les seves mans alades, li donaven una destresa extraordinària i feien que la muntanya es fes carn de la seva carn. Al seu costat els companys teníem la sensació de fer una cosa important contagiats pel seu delit i el seu entusiasme.

La Teresa estava lligada a la muntanya per una cordada teixida amb amor i generositat. En Salvador, el seu espòs, i ella mateixa, n'eren els caps. Hi cabia tothom, en aquest lligam. Trepitjaven i tresscaven forts i guiant qui els volia seguir. Junts, gaudien de tenir amics i amb els amics conèixer nous indrets, amb paisatges sempre bells i nous racons acollidors i inoblidables.

En Salvador té infinitat de ressenyes i anotacions, confeccionades amb molta cura, durant més de trenta anys, de les activitats muntanyenques que portaren a cap aquesta parella exemplar. Crec que el Centre Excursionista de Terrassa hauria de tenir interès de publicar-les. Crec que haurien de quedar registrades per a la història de l'excursionisme terrassenc. Des dels cims més importants dels Alps (quan només acostar-s'hi era una epopeia) fins al nostre Pirineu que coneixien pam a pam i totes les nostres muntanyes familiars i properes (de les quals sabien els racons més ignots), en Salvador en té un recompte minuciós.

Però, això és una tasca del Centre Excursionista de Terrassa, ja que aquestes ratlles són per reivindicar la memòria de la Teresa Gotsens. Perquè em sembla necessari i gratificant recordar-la i fer-la present als amics muntanyencs.

Hi ha alguna foto de la Teresa, dreta dalt d'una cresta o d'un cim, amb aire gairebé alat. La motxilla reposant sobre la seva gentil figura, somrient i feliç. La imatge és d'una bellesa plàstica que a tots els qui l'hem coneguda i estimada ens emociona. Com ens commou el record del retorn de les llargues caminades compartides, quan el ressò de la seva veu càlida s'expandia per l'aire, cantant una melodia, i ens estimulava en l'esforç de completar la jornada.

Perquè la Teresa cantava, i ho feia molt bé. En Salvador Castells i ella mateixa feren una gran aportació al desenvolupament del cant coral a Terrassa i al país.

Però, això és una altra història. Una història que cal que expliqui qui li pertoca. Els estudiosos dels anys negres de la postguerra caldrà que relatin a les generacions joves com en un temps no massa llunyà hi havia gent que creia que conèixer i estimar la Natura i cantar en la llengua postergada eren actes de fidelitat al país: Catalunya ofegada sota el pes de la prohibició de totes les llibertats.

CRÒNICA

ACTES CELEBRATS

— Divendres 14 de gener: *TOT RECORDANT JOSEP ANSELM CLAVÉ*. Conferència de l'historiador Sr. Xavier Capella. (Conjuntament amb l'Ateneu Terrassenc).

— Dijous 27 de gener: presentació de dos audiovisuals dels Srs. Xavi Clavell, Jaume Magí i Carles Giralt, del Grup Excursionista de Sant Feliu de Llobregat: *NITS DE VENT A LES GORGES DEL TOLDRA*. Escalada en roca a les gorges del Toldrà (Marroc). *BARRANCS A L'OCEÀ ÍNDIC*: Fleur Jeune, Takamaka i ascensió al Pic Piton de Neige (3.148 m) a l'illa de la Reunió.

— Dijous 10 de febrer: *SABADELL 98 AL CHO OYU, LES MIL LLUMS DEL CHO OYU*. Els Srs. Miquel Comas i Arderiu, Jordi Pons i Corbella i Arnau Renom i Pérez, acompanyats de dos sherpes, components de l'expedició de la Unió Excursionista de Sabadell, el 25 de setembre del 1998 assoliren el cim del CHO OYU, de 8.201 m sense oxigen. Presentació del reportatge amb dos projectors i comentaris a càrrec de l'actor Sr. Jordi Dauder.

— Divendres 11 de febrer: *DEL RAVAL AL BRASIL - ELS MENINOS DA RUA*. Presentació de fotografies, dibuixos i notícies a càrrec dels nois i noies del TEB Associació per a Joves del Raval, de Barcelona. (Conjuntament amb l'Ateneu Terrassenc).

— Dijous 24 de febrer: *TOT VIATJANT DES DE LES ROCKY MOUNTAINS AL DESERT DE SONORA*. Projectió d'un audiovisual a càrrec dels Srs. Jordi Colell i Laura Subirà. Recorregut pels estats de Colorado, Nou Mèxic i Arizona. Des de les Rocalloses fins al desert de Sonora fronterer amb Mèxic.

— Dijous 9 de març: *ELS RAIDS D'AVENTURA AMB L'EXTREM TEAM*. Presentació d'un video-conferència sobre els raids d'aventura, amb imatges de tota la temporada del 1999.

— Divendres 10 de març: *EL FEIXISME PERMANENT, A TRAVÉS DE LA HISTÒRIA*. Conferència a càrrec del Sr. Francesc Palomares i Melo, pedagog i llicenciat en Ciències de la Informació. (Conjuntament amb l'Ateneu Terrassenc).

— Dijous 23 de març: *ENTRE EL NIL BLANC I EL NIL BLAU (de Ruanda al Tigray)*. Projectió de diapositives a càrrec del Sr. Joaquim Montoriol, Catedràtic de la Facultat de Geologia i ex vice-rector de la Universitat de Barcelona. Exhaustiva explicació del recorregut del Nil i detalls de geologia, fauna, dels homes que hi viuen i les seves cultures. En el transcurs d'aquesta sessió es feu el lliurament de trofeus de la XVena. MARXA POPULAR.

— Dijous 6 d'abril: *DEL MONT TÀBER A TERMÀNCIA I LES MÈDULES* (rera les petjades dels Romans). Projectió-conferència a càrrec del Sr. Carles Olivella, de la U.E. de Sabadell. Des del temple d'August de l'antiga Bàrcino, cap a Aragó i Castella, fins al poblat troglodita de Termància-Termes i després a l'espectacular mina d'or de les Mèdules, excavada a cel obert.

— Divendres 7 d'abril: *GAUDÍ I LA SAGRADA FAMÍLIA*. Conferència a càrrec de la Sra. Anna Mir, llicenciada en Arqueologia i conservadora del Museu de Reus. (Conjuntament amb l'Ateneu Terrassenc).

— Dijous 13 d'abril: *EXPLORACIONS SUBMARINES*. Projectacions a càrrec del Sr. Joan Cerdà, membre de Technical Diving International (T.D.I.), de diapositives de coves de Canàries, Balears i l'Empordà. Explicació d'unes mínimes normes i tècniques per practicar aquesta especialitat, que s'inicià els anys trenta a Anglaterra.

— Dimcres 26 d'abril: *ACTE COMMEMORATIU DE LA DIADA DE SANT JORDI*. Sessió poètica a càrrec del Sr. Francesc Palet i Setó, dedicada en homenatge al poeta terrassenc Francesc Poses i Clot. Biografia i lectura d'un recull dels seus poemes.

— Dijous 27 d'abril: *WILDERNESS ANNAPÜRNA / 99 - EXPEDICIÓ DE NETEJA*. Els Srs. Ferran Garcia, Josep Sicart, Ricard Miquel i Marta Folch, ens presentaren una projectió de la neteja per la ruta normal del vessant nord de l'Annapürna (8.096 m) i on es recolliren deixalles i equipaments, d'un pes total de tres tones, des del 12 de març fins al 12 de maig del 99. Acció que pretén conscienciar les expedicions futures, que cal respectar i mantenir neta la muntanya.

— Dijous 4 de maig: *BOLÍVIA 99 - NEU I SAL*. Presentació del recull fotogràfic a càrrec dels Srs. Josep Cañelles i Kiko Zamora de les ascensions a l'HUAYNA POTOSÍ (6.088 m), ILLIMANI (6.490 m), SAJAMA (6.542 m), POMERAPE (6.230 m) i PARI-NACOTE (6.340 m) de les "Cordilleres" Real i Occidental dels Andes Bolivians. Visions del recorregut en 4x4 per les "Lagunas" VERDE i COLORADA i el gran Salar de UYUNI.

— Dilluns i Dimarts, dies 8 i 9 i 15 i 16 de maig: *INTRODUCCIÓ A L'ÒPERA*. Quatre sessions a càrrec del Sr. Xavier Capella i Arades, historiador que presentà aquest cicle de quatre moments estel·lars de l'òpera.

— Dijous 11 de maig: *NORDISKAPP. VIATGE AL PAÍS DELS VIKINGS*. Presentació fotogràfica a càrrec dels Srs. Jordi Albareda i Jordi Sales, de les terres escandinaves, on el mar, el cel i les muntanyes configuren unes llums extraordinàries.

— Divendres 12 de maig: *ELS DRETS DELS IMMIGRANTS*. Conferència per la Sra. M. Àngels Prats, advocada. (Conjuntament amb l'Ateneu Terrassenc).

— Divendres 26 de maig: *PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I SERRA DE L'OBAC*. Presentació d'un audiovisual descriptiu de les quatre estacions.

Panoràmiques, camins, agulles, coves, avencs, detalls de les parets de conglomerat, fonts, torrents, masies, conreus, flora i fauna. Sessió que formà part del programa general d'actes de la setmana del MEDI AMBIENT a la nostra ciutat.

— Diumenge 4 de juny: *CONCERT DE CANT I PIANO*. Sessió a càrrec dels alumnes de la Sra. Anna Argemí (soprano). Els Srs. Albert Redon, Montserrat Olivé, Neus Puig i Joan Sanromà interpretaren cançons italianes. La Sra. Anna Argemí ens oferí àries d'opereta i sarsuela.

— Dilluns, dies 5, 12, 19 i 26 de juny: *EL PLANETA MIRACULÓS*. Programades quatre projeccions de la coproducció de TVE i NHK, desglossades en els temes següents: Els deserts; Els volcans; L'atmosfera i La terra es queixa. Amb col·loqui final a càrrec de membres de la nostra Secció de Ciències Naturals.

— Dijous 8 de juny: *PATAGÒNIA, LA TERRA DE LA FI DEL MÓN*. Audiovisual a càrrec del Sr. Francesc Muntada. Acte que formava part de la setmana del MEDI AMBIENT. Aquesta conferència, que anava acompanyada de la projecció en multivisió realitzada amb quatre projectors de diapositives i sincronitzats amb una banda sonora, ens mostrà una de les grans reserves de la terra.

— Dissabte 17 de juny: *CURS BÀSIC DE PREVENCIÓ I EXTINCIÓ D'INCENDIS FORESTALS*. Curs de prevenció destinat a voluntaris. Sessió intensiva de les 9 a les 14 hores.

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA

A Terrassa, a les vint-i-dues hores i en segona convocatòria del dia 15 de juny de 2000 en el nostre estatge social, sota la presidència del senyor Àngel Casanovas i acompanyat dels vice-presidents Srs. Joan Llobet i Julià Fossas i de la secretària Sra. Montserrat Pujals, es celebrà l'assemblea general ordinària de l'entitat.

Amb assistència de quaranta-un socis, obre l'assemblea el Sr. president, d'acord amb l'ordre del dia establert prèviament.

— Punt 1r. *Lectura de l'acta de l'assemblea anterior*, celebrada el dia 3 de juny de 1999, que després de llegida per la Sra. secretària, és aprovada.

— Punt 2n. *Memòria d'activitats*. Els Srs. presidents de les diferents Seccions del Centre, exposen les realitzades durant l'any:

Montserrat Pujals, les generals del Centre.

Joan Crispí, de la Secció de Ciències Naturals.

Pilar Mampel, de la Secció d'Esquí.

Antoni Luque, per la Secció d'Excursionisme.

Francesc Suárez, de la Secció Infantil.

Miquel Garcia, de la Coral "Bitayna".

Josep Vivó, de la Secció d'Alta Muntanya.

Jaume Casanovas, de la Secció d'Investigacions Subterrànies.

Julià Fossas, de la Secció de Fotografia.

Ciò de la Torre, de la Biblioteca.

El Sr. president ha fet la introducció del Sr. Francesc Suárez com a responsable de la Secció Infantil i com a organitzador de les sortides "Farigola Kinder". L'assemblea dóna la seva aprovació.

— Punt 3r. *Estat de comptes, informe de la tresoreria i projecte de pressupost pel curs vinent*. Prèviament s'ha lliurat als assistents un resum informatiu de tresoreria de l'any 1999 i pressupost per l'any en curs.

El Sr. Joan Llobet explica detalladament els diferents apartats.

El deute al nostre favor de n'Abel Colomer és actualment de 2.125.213 pessetes.

Els ingressos per quotes de socis són de 12.530.575 Ptes. i en concepte de diverses subvencions 2.495.745 Ptes.

El total de quotes retornades i considerades incobrables, és de 806.343 Ptes. Les despeses totals detallades per conceptes sumen 13.882.030 Ptes. i per consegüent resta un superàvit de tresoreria de 337.947 Ptes. La previsió en el pressupost per l'actual exercici, d'acord amb el desglossament corresponent, és de quinze milions vuit-centes mil Ptes. La gestió de tresoreria resta aprovada.

— Punt 4t. *Informe de la presidència*. El Sr. president felicita la Secció Coral per la participació en els diferents actes de l'entitat i els demana la seva col·laboració en la diada de Sant Bernat de Menthon.

Demana també la nostra adhesió i enhorabona als muntanyencs de Manresa per haver assolit el cim de l'Everest i una de ben especial al nostre consoci Sr. Pep Aced que formà part d'aquell equip.

Es refereix al tema de la seu social. De les converses mantingudes amb els propietaris de l'immoble, s'ha arribat a la conclusió d'un augment del preu del lloguer, la qual cosa ens porta davant de la necessitat d'haver de recercar un nou local o procedir a l'adquisició del que ocupem actualment.

Aquests motius són prou importants i s'hauran de decidir en una assemblea extraordinària de socis. Entretant convenen alguns arranjaments del nostre estatge, tant de les dependències interiors com del seu exterior.

El Sr. Àngel Casanovas, remarca que la Junta Directiva actual ha intentat donar sentit de servei a la seva gestió, però s'adonen i es queixen que això no és prou per motivar les generacions de socis més joves ja que no assisteixen a les assemblees i tampoc es manifesten ni exposen el que realment desitgen.

També es dol que d'ençà de la implantació, des del mes de gener passat, del nou format del Periòdic mensual i en el qual es va destinar un apartat de "la veu del soci", aquest no hagi merescut l'interès dels associats.

El Centre col·laborarà en publicacions de la Fundació de la Torre del Palau. També estem negociant amb la Diputació de Barcelona per tal de realitzar una nova edició del nostre mapa excursionista de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, que serà digitalitzada. Seguim en l'edició del nostre portaveu "ARXIU" i pràcticament posat al dia.

Menciona també el Sr. president la nostra participació en les activitats externes, com a membres de la Junta consultiva del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt; regulació de l'escalada, etc. entre d'altres.

Enguany la Diada de Germanor seguirà el mateix model que l'any anterior, com també la celebració de la revetlla de Sant Joan amb la flama del Canigó.

En un altre ordre de coses, diu el Sr. Casanovas que la filla del primer president de la nostra entitat, el Sr. Eduard Giralt i Esmerats, ens farà ofrena d'una pintura amb el retrat del seu pare. Per correspondre a la seva gentilesa el Centre l'obsequiarà amb una placa d'agraïment.

De mossèn Norbert Font i Sagué (el primer espeleòleg català), se'ns ha fet donació d'un bust amb la seva efígie. Properament l'agençarem en forma de quadre.

D'acord amb el que diuen els nostres Estatuts, s'assenyala que les Junes Directives hauran de ser renovades per períodes de quatre anys. Enguany venç aquest cicle i per consegüent s'han de convocar eleccions. Es convocaran pel proper mes de novembre. Mentre, es demana a l'assemblea la seva conformitat per la continuació del mandat de la Junta actual fins aquella data. Els reunits donen la seva aprovació.

El Sr. Casanovas agraeix a totes les Seccions el seu esforç i les encoratja a seguir en les seves activitats en pro del Centre.

El bar de la Sala de Tertúlies no acaba de rutllar; no obstant, el Sr. Julià Fossas intentarà mantenir-lo en funcionament alguns dies de cada setmana.

Els reunits donen la seva conformitat a l'informe de la presidència.

— Punt 5è. *Precs i preguntes.*

- Intervé el Sr. Jaume Galofre, que convida la Secció de Ciències a unir-se a la sortida que hi ha projectada a Montserrat.

L'assemblea finalitza a les zero hores i disset minuts del dia setze de juny, i el Sr. president manifesta el seu agraïment a tots els assistents.

Tot seguit es serveix un petit refrigeri.

ACTES SOCIALS

3r CURS DE TÈCNIQUES DE MUNTANYA

Durant els mesos de març i abril passats es celebrà el 3r curs que dirigí com ja és habitual el Sr. Gabriel Portí, per tal de promoure i ensenyar les tècniques de seguretat

emprades en els esports de muntanya. El curs constava de cinc classes teòriques i dues sortides pràctiques de cap de setmana. Van assistir-hi dotze cursetistes.

L'alta professionalitat del Sr. Portí, monitor titulat de la INEF i guia de Muntanya, va proporcionar uns coneixements ben complets als consocis inscrits en aquest tercer curs.

SANT BERNAT DE MENTHON

La inclemència del temps no fou obstacle perquè un bon estol de companys ens apleguéssim al cenobi de la Mola, a l'objecte de celebrar l'annual festivitat del nostre patró.

Enguany la data (11 de juny) ha coincidit amb el diumenge de Pentecosta, circumstància que aprofità el nostre bon amic i sacerdot Joaquim Garrit per adreçar-nos una homilia plena de sentit en la qual destacà l'enllaç existent entre l'entesa, entre els homes, i els valors espirituals que infonen la pràctica del muntanyisme.

Les condicions meteorològiques ens privaren de recórrer, en processó, el redós del monestir, així com de la ja tradicional escalada col·lectiva a la cova del Drac i del dinar de germanor a l'aire lliure.

REVELLLA DE SANT JOAN

El dia 23 de juny, aprofitant l'arribada de la Flama del Canigó, a dos quarts de dotze de la nit s'inicià la revetlla de Sant Joan al nostre local social. Entre les notes musicals de cançons tradicionals, la coca, el cava i el ball, la festa s'allargà més enllà de les dues de la nit amb un gran ambient i animació.

NOTICIARI DIVERS

XXXI FLAMA DE LA LLENGÜA CATALANA

El 27 de febrer es celebrà l'annual festa de renovació del foc que persevera en la llàntia que figura a l'atri del Monestir de Montserrat.

Com de costum, l'ordre del programa consistia en assistència a la missa conventual, i posteriorment en l'acte de l'encesa i els parlaments, a càrrec de membres de l'entitat vendrellenca organitzadora de la festa d'enguany, del representant d'O.C. i d'en Francesc Guillamon de la F.E.E.C.. Clogué l'acte el P. Abat Bardolet, cantant-se tot seguit l'himne nacional de Catalunya.

Una vintena de socis del CENTRE feren acte de presència en aquesta manifestació de fidelitat al país, de la qual som addictes seguidors des de que fou instituïda.

RELACIONS AMB ALTRES ENTITATS EXCURSIONISTES

En els mesos de febrer-març d'enguany hem tingut oportunitat de contactar amb els companys del Centre Excursionista "Els Blaus" de Sarrià (Barcelona) i del Centre Excursionista de Lleida.

Amb els primers, ran d'haver-nos demanat informació respecte d'unes tombes o cistes que en els anys trenta havia localitzat el P. Solà Schp., soci honorari del CENTRE, investigador i gran coneixedor de temes relacionats amb l'arqueologia, la història, la natura i el folklore. Si bé no hem pogut complaure els esmentats companys facilitant-los la informació sol·licitada per causa de no haver-la localitzat en el nostre ARXIU ni en d'altres mitjans, sí que els hem fet arribar una fotografia del collaret de pectuncles que l'eminent savi trobà en el decurs d'aquelles excavacions. Hem correspost així als esmentats companys.

Respecte dels del Centre Excursionista de Lleida, se'ns adreçaren en demanda d'informació referida a un itinerari que projectaven per a una excursió a la muntanya de Sant Llorenç del Munt. Se'ls facilitarà la informació sol·licitada i anant més enllà el nostre consoci Sr. Pere Verderi els acompanyà en el periple. De la trobada en sortí una bona amistat que s'ha traduït en intercanvi de publicacions.

L'organitzador de l'excursió era en Manuel Cortés, autor de l'esplèndida guia "El Montsec i muntanyes veïnes", fent-nos lliurament d'un exemplar destinat a la nostra biblioteca.

Des d'ací regraciem la donació al Sr. Cortés i al company Sr. Pere Verderi la seva desinteressada col·laboració que dignifica el nostre CENTRE.

NECROLÒGICA

MARIA-GRÀCIA CASTAÑÉ i FONT

El passat dia 6 de març morí a l'edat de 85 anys la Maria-Gràcia, que havia malaltat molt llargament.

La família Castañé estava vinculada a la nostra entitat.

El seu pare, Lluís, era entre els socis fundadors. Els seus germans van prendre part en nombroses activitats del Centre. En Norbert, potser aquest més esporàdicament i de forma més activa i plena, sempre ens trobàvem amb la Montserrat, en Maurici i la Maria-Gràcia, en les sortides de Muntanya, d'esquí i en algunes escalades i sobretot en la fotografia.

Com a nebots de mossèn Norbert Font i Sagué, pioner de l'activitat espeleològica a Catalunya, s'interessaven també per les sortides que es duïen a terme per explorar cavitats i avencs.

El nostre condol als seus, cunyada, nebots i família.

BIBLIOTECA

OBRES INGRESSADES PER ADQUISICIÓ:

- *Guies de Catalunya Romànica (IV-V-VI-VII).*
- *Terra d'oblit - El vell camí dels càtars.*
- *Viaje a la Cataluña de los Iberos. Guía de los poblados ibéricos.*
- *La Cerdanya, rutes i passejades.*
- *Guía montañera. Todas las cumbres.*
- *El romànic a Collserola.*
- *Caminant per Mallorca.*
- *Ensonyaments i escalades en solitari.*
- *Olor a carbur.*
- *Viaje a la morada de los dioses.*
- *Excursions per l'Alta Garrotxa.*
- *Catalunya romànica.*
- *Parques y espacios protegidos naturales de España.*
- *Topònims de Sant Llorenç del Munt i rodalia.*
- *Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac. Rutes i passejades.*

OBRES INGRESSADES PER DONACIÓ:

- *Revista "Cordada". 163 números.*
- *La ruta de la Pau.*
- *Sender PR C-38.*
- *Senders de Súria.*
- *Viatge pintoresc per Espanya.*
- *Butlletí de l'observatori Fabra.*
- *Papallones del Montseny.*
- *El màrtir terrassenc P. Joan Font i Maduixer S.I.*
- *El Montsec i muntanyes veïnes.*
- *Itineraris pel Moianès.*
- *Quaderns de l'àmbit de recerques del Berguedà.*
- *Anuari 1998. Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya.*
- *Revista del Museu de Granollers, núm. 17.*
- *Camins de l'Urgell. A peu i amb BTT.*
- *Salades. A peu pels voltants del Pedraforca i la Serra d'Ensià.*
- *El peix Mirabolán.*
- *Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia.*

Per a més informació, adreceu-vos als Periòdics mensuals del Centre, corresponents als mesos de gener a juny.

SECCIÓ DE CIÈNCIES NATURALS

ACTIVITATS

— El diumenge 19 de març es va fer una sortida matinal a la Balma de l'Espluga, a la Serra de l'Obac. En el transcurs de la sortida es decidí fer un herbari fotogràfic.

— El dissabte 20 de maig es realitzà una bonica excursió per la Serra del Montsant. Vam sortir d'Ulldemolins. Junt amb en Ramon Pera, botànic i gran coneixedor de la zona, anàrem a l'ermita de Santa Magdalena, al Pi de la Carabasseta, Toll de l'Ou, Coves Fredes, Portell i a la Font de la Bruixa. Vam observar en el recorregut peònies i l'orquídia insectívora *Ophrys insectifera*.

— El 18 de juny ens trobarem a Guardiola de Berguedà i d'aquí anàrem fins al Santuari de Folgars i al Roc de Catllaràs. Veiérem les orquídies "Sabatetes de la Mare de Déu" (*Cypripedium calceolus*). També la *Dactylorhiza majalis*, la *Cephalanthera longifolia* i la Flor de Neu (*Leontopodium alpinum*).

SECCIÓ D'ALTA MUNTANYA

35a CURSA D'ESQUÍ DE MUNTANYA "NÚRIA-PUIGMAL-NÚRIA". 27 de febrer.

El dissabte a la nit ens trobarem a l'alberg La Farga, a Queralbs, on vàrem passar una bonica vetllada plena de gresca i xerinola.

A les 9 del matí es va donar la sortida davant del trampolí de Núria, i com que no hi havia neu fins a l'embut, més que una cursa d'esquí de muntanya semblava una cursa d'atletisme amb esquís a l'esquena.

El primer equip en arribar al cim del Puigmal fou el format per en Manel Ramon i en Josep Serrano, amb un temps inferior a l'hora.

De baixada i quan tot semblava dat i beneït, doncs el primer equip portava un avançatge superior a 20 min. al segon equip, un dels components del primer va sofrir un pinçament lumbar, cosa que féu necessària la seva evacuació amb helicòpter.

Aquest incident va marcar l'edició del 2000, ja que tots els equips participants s'aturaren per prestar el seu ajut, quedant la cursa oficiosament neutralitzada.

Oficialment, la junta de la S.A.M. va donar la classificació que havia quedat enregistrada a la línia d'arribada.

Tots aquests esdeveniments van fer que en aquesta edició no es repartissin els tradicionals trofeus als equips millor classificats, i s'invertí el pressupost en records (una cinta exprés) per a tots els participants.

CURSES D'ALTA MUNTANYA

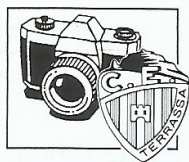
Els passats 24 i 25 de juny, es celebrà la 4a edició de "l'Alpine Running" i de la "X-Treme Marathon" a la VAL D'ARAN. La primera consta de 20 km i 1000 m de desnivell, mentre que la segona és de 42 km i més de 2000 m de desnivell, que és el que separa la població de VIELHA del cim del MULLERES passant per la vall del Riu Negre.

Les tres edicions anteriors, en les quals la nostra entitat havia estat representada, s'havien celebrat a la vall de BENASC, tot pujant al cim de l'ANETO per la vall de Vallhiverna.

En l'edició d'enguany cal destacar l'actuació d'en Xavier Zapater, 4t en l'Alpine Running amb un temps de 2 h 14' 39", i d'en Josep Serrano, 14è en la X-Treme Marathon amb un temps de 5 h 16' 37".

Entre ambdues curses han participat més de 500 atletes, proporcionant l'ambient i la qualitat necessaris per tal que aquestes curses siguin considerades com unes de les més importants de la seva especialitat a nivell europeu.

Des de la S.A.M. ens complau convidar-vos a tots a prendre part en les diferents modalitats de curses i marxes de muntanya que organitza la FEEC i especialment a la Copa o Lliga Catalana d'esquí de muntanya.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA

LXIII SALÓ DE FOTOGRAFIA. XLIII SALÓ DE MUNTANYA. XIV SALÓ DE COLOR. I SALÓ FOTOGRAFIA DIGITAL

Veredictes del jurat:

Reunits a la seu social del Centre Excursionista de Terrassa el dia 28 de juny, els membres del Jurat qualificador, Sr. Manuel Coll i Colomer, Sr. Joan Llobet i Fruitós i Sr. Àngel Casanovas i Crespo, han acordat en atenció als mèrits artístics i tècnics de les obres presentades, concedir els premis establerts, com segueix:

PREMI D'HONOR A LA MILLOR COL·LECCIÓ (Tres fotografies)

a l'obra: *NEPAL 1*
NEPAL 2
NEPAL 3

Autor: JORDI BUSQUETS i NUEL - Platja d'Aro

CLASSIFICACIÓ TEMA LLIURE (A) BLANC I NEGRE

1r Premi a l'obra: *LA FANTÀSTICA FOTOGENIA DE LAS MERLUZAS III*

Autor: SERGIO TELLO i SOLER - Montcada i Reixac

2n Premi a l'obra: *PAULA*

Autor: CARLES VERDÚ i PRATS - Barcelona

CLASSIFICACIÓ TEMA MUNTANYA (B)

1r Premi a l'obra: *MONTSERRAT*

Autor: RAMON ARMENGOL i RODÓ - Terrassa

2n Premi a l'obra: *PAINE II*

Autor: FRANCESC MUNTADA - Terrassa

CLASSIFICACIÓ TEMA COLOR ©

1r Premi a l'obra: *EN FAMÍLIA*

Autor: FRANCESC MUNTADA - Terrassa

2n Premi a l'obra: *TABAC*

Autor: RAMON ARMENGOL i RODÓ - Terrassa

CLASSIFICACIÓ TEMA DIGITAL

1r Premi a l'obra: *TRAMUNTANA DALINIANA*

Autor: JORDI SALES i BAYONA - Terrassa

2n Premi a l'obra: *LIRIUM*

Autor: ELENA MIRALLES i PONSODA - Terrassa

PREMI AL PRIMER CLASSIFICAT DE L'ENTITAT

A l'obra: *BARDENAS*

Autor: JORDI ALBAREDA i VALLDEPERAS - Terrassa

SECCIÓ D'EXCURSIONISME

ACTIVITATS

GENER

Diumenge dia 9. MATINAL A SANT LLORENÇ.

Diumenge dia 30. MATINAL A MONTSERRAT.

FEBRER

Diumenge dia 6. MATINAL A SANT LLORENÇ.

MARÇ

Diumenge dia 5. MATINAL A MONTSERRAT.

Diumenge dia 26. 2a SORTIDA A MONTSERRAT.

ABRIL

Diumenge dia 30. SORTIDA A LA SERRA DEL VERD.

MAIG

Diumenge dia 7. MATINAL A SANT LLORENÇ.

Diumenge dia 7. SORTIDA A SANT MARTÍ DE CENTELLES.

Diumenge dia 28. SORTIDA AL RIPOLLÈS (PIC DE COSTABONA).

JUNY

Diumenge dia 18. MATINAL AL CASTANYER GROS DE CAN BOSC.

Diumenge dia 25. PIC DE BALANDRAU I GORGES DEL FRESSER.

GRUP DE SENDERS

Diumenge dia 16 de gener: "Refugi del Caro - Pauls" 4a etapa: suspesa per la neu.

Diumenge dia 13 de febrer: 5a etapa: ALPENS - RIPOLL.

Diumenge dia 12 de març: 6a etapa: RUPIT - LES PRESES.

Abril: 7a etapa: RUPIT - SANT JULIÀ DE VILATORTA.

Maig: 8a etapa: LA POBLA DE LILLET - COLL DE PAL.

Diumenge dia 11 de juny: 9a etapa: LA POBLA DE LILLET - LA POBLA DE LILLET.

Juliol: Sortida sorpresa de final de temporada que es va fer pels volts de SANT HILARI SACALM. Amb dinar de Restaurant inclòs.

CAMÍ DELS BONS HOMES

Continuació del "Camí dels bons homes", que vam haver de deixar-lo per les nevades de l'hivern.

Diumenge dia 21 de maig: 8a etapa: ORGEIS - COMÚS.

Diumenge dia 4 de juny: 9a etapa: COMÚS - MONTSEGUR. Final del "Camí dels bons homes".

SECCIÓ D'ESQUÍ

ACTIVITATS

GENER

- Estades de Nadal i entrenaments a l'estació de la Masella.
- Inici del XXVIII Curset d'aprenentatge i perfeccionament d'esquí alpí a l'estació de la Masella.
- Inici del III Curset de Snowboard a la Masella.
- Sortides d'esquí de fons a la Cerdanya francesa.
- Competició:
 - Participació a: 17a Lliga Catalana d'esquí alpí d'alevins, infantils, juvenils, sèniors i màsters. "Circuito Nacional" infantil, juvenil i sènior.
 - Participació en el "Trofeu Generalitat de Catalunya" de snow.
 - Alevins: Gran Premi Pallars. Port Ainé (Pòdium: Maria Aurell).
 - Infantils: Gran Premi Rossignol "Trofeu Canmc". Pas de la Casa (Pòdium: Adriana Tauler i Maria Vilà).
 - Juvenils: Cts. de Catalunya GP: "Trofeu Francesc Viladomat" Pas de la Casa
 - Màsters: Trofeu CEVA-ELAN. Baqueira Beret.

FEBRER

- Organització del IX Trofeu Ciutat de Terrassa a la Masella. Cursa dirigida a corredors infantils.
- Organització del IV Picarol de Neu. Cursa dirigida als corredors alevins.
- Festa de Clausura del XXVIII Curset d'iniciació i perfeccionament de l'esquí alpí.
- Competició:

Esquí alpí:

 - Alevins: IV Picarol de Neu. Masella (Pòdium: Bet Batlle).
IV Trofeu Esquirol de Neu. Vallter 2000.
(Pòdiums: Pol Carreras, Maria Aurell i Nora Batlle).
 - Infantils: IX Trofeu Ciutat de Terrassa. Masella
(Pòdiums: Alexia Tauler, Alexandra Vilà, Maria Vilà, Anna Planas).
Trofeu Federació Catalana. Soldeu el Tarter
(Pòdiums: Maria Vilà, Adriana Tauler).
Trofeu Internacional la Borrufa. Ordino Arcalis.
(Seleccionades: Maria Vilà i Adriana Tauler).
Campeonato Autonómico de Madrid. Boí Taüll.
(Pòdium: Adela Vilanova, Anna Planas).

- Trofeo Príncipe de Asturias. Alto Campoo.
(Pòdium: Adriana Tauler, Maria Vilà i Anna Planas).
Trofeu Internacional Topolino. Folgarida.
(Clasificades: Maria Vilà i Adriana Tauler).
- Juvenils: Trofeu Climatitzadors. Soldeu-El Tarter.
Trofeo Sinedor. Alto Campoo. (Pòdium: Judit Sala i Pau Duran).
- Màsters: Gran Premi de Catalunya. Ordino-Arcalís.
(Pòdiums: Pilar Mampel i Sebastià Tugues).
Snowboard: Circuit Ballantine's. VI Lliga Catalana. La Masella.

MARÇ

— Competició esquí alpi:

- Alevins: VII Trofeu Cargol de Neu. Masella.
- Infants: Cts. Catalunya Infants. Memorial "Montse Corominas".
Baqueira-Beret.
(Pòdiums: Alexia Tauler, Adriana Tauler i Maria Vilà).
Trofeu Ibercaja. Astun-Candanchú.
(Pòdium: Adriana Tauler i Anna Planas).
Cts. de Espanya. Astun-Candanchú.
(Pòdium: Anna Planas, Adriana Tauler).
Final de la Lliga Catalana, Paral·lel de Vallter.
- Juvenils Sèniors: Final Copa España. Baqueira -Beret.
Camp. d'Espanya juvenils. Pas de la Casa.
Camp. d'Espanya absoluts. Pas de la Casa.
Cts. Catalunya Absoluts, "Top Caei". Baqueira-Beret.
(Pòdium: Judit Sala).
Cts. Catalunya. Pas de la Casa.
Cts. Catalunya Combinada. Memorial "Chichu Tauler".
Pas de la Casa.
Final Lliga Catalana. Paral·lel de Vallter.
- Màsters: Cts. Catalunya Veterans. Masella. VI Trofeu "Pepeta Planas".
La Molina.
— Seleccionats pels Campionats d'Espanya Infants a Astun Candanchú: Oriol Sallés, Adriana Tauler, Maria Vilà, Anna Planas, Adela Vilanova, Enric Soler, Sergi Mesalles, Alexia Tauler, Claudia Carreras i Alexandra Vilà.
— Seleccionats pels Campionats d'Espanya Juvenils al Pas de la Casa: Judit Sala, Alba Duran, Alba Garcia Cascon, Pau Duran.
— Seleccionats pels Campionats d'Espanya absoluts: Judit Sala, Alba Duran i Alexia Costa.
— Esportista de l'any: Judit Sala.

ABRIL

- Escarafiots infantil. Val d'Isere. (Seleccionats: Alexia Tauler, Anna Planas, Alexandra Vilà).
- Seleccionats pels Campionats d'Espanya Universitaris: Maya Soler.
- Estatge de Setmana Santa.
- 63è Campionat de Terrassa. Cursa Social a la Masella.

JUNY

- Festa de comiat a la Neu.
- Objectius assolits:
 - Circuit estatal: 1r lloc benjamines.
 - Lliga Catalana: segon lloc benjamines, tercer lloc aguilotes.
 - Lliga Catalana de clubs infantil: tercer lloc.
 - Campionats d'Espanya infantils: tres pòdiums.
 - Trofeu internacional la Borrufa: un pòdium.

EQUIP DE COMPETICIÓ TEMPORADA 1999-2000

ALEVINS

Ariadna Argemí
 Laura Argemí
 Maria Aurell
 Javier Aurell
 Xavier Batalla
 Bet Batlle
 Nora Batlle
 Pol Carreras
 Alex Morera
 Eric Ramón
 Manel González
 Laia Sant
 Marc Sant
 Carlota Vilà
 Sergi López

BENJAMINS

Daniel Batalla
 Miguel Blasco
 Claudia Carreras
 Isaac Castilla
 Àlex Ramon
 Anna Planas
 Oriol Salles
 Adriana Tauler
 Maria Vilà
 Adela Vilanova

AGUILOTS

M. Clara Cano
 Sergi Mesalles
 Enric Soler
 Alexia Tauler
 Gabriela Tauler
 Alexandra Vilà

JUVENILS I SÈNIORS

Miquel Artajona
 Alexia Costa
 Pau Duran
 Óscar García
 Jordi González
 Judit Sala
 Marc Tugues
 Anna Zamora

Alex Barrachina
 Cristina Crespo
 Alba García-Cascón
 Jordi Garrido
 Sergi Mir
 Arnau Salles
 David Vilanova
 Jordi Zamora

Sergi Canet
 Alba Duran
 Ivet García-Cascón
 Marta Garrido
 Sergi Rojas
 Marta Torres
 Mireia Viñas
 Gemma Zamora

MÀSTERS

Pilar Mampel
 Sebastià Tugues

SNOWBOARD

Pol Garcia
 Carlos Paloma
 Marta Guarino
 Gemma Sauch
 Alberto Paloma

EQUIP TÈCNIC

Director: Kim Carreras. Josep Argemí, Mar Soler, Josep Vilamitjana, Ferran Bach-Esteve, Maya Soler, Titi Comas i Anna Torras.

SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES

ASSEMBLEA ANUAL REGLAMENTÀRIA

El dia 31 de març es celebrà l'Assemblea Anual Reglamentària de la S.I.S., sota la presidència de Jaume Casanovas. Seguit l'Ordre del Dia, es començà llegint el resum de les activitats fetes l'any 1999 i després l'estat de comptes. Casanovas informà a continuació de la junta pel proper curs, formada per:

President Jaume Casanovas
Sotspresident Albert Baucells
Secretària Olga Tejero
Tresorer Juan Ramon Cántano
Biblioteca Carlos Casas i Pep Fonoll
Material Francesc Torres
Bioespeleologia i ecologia Carles Dalmases
Fotografia Carlos Casas

Quant als projectes per al nou curs, s'informà de potenciar la programació de sortides i conferències. També de continuar recollint treballs per a la realització de la revista S.I.S.-13 i el catàleg de Sant Llorenç del Munt - Serra de l'Obac. I com sempre, la programació del cicle Espeleokinder, el curs d'iniciació i la campanya a Pics d'Europa.

SETMANA SANTA

L'Espeleokinder programà aquesta Setmana Santa una sortida al nord de la província de Burgos. El lloc escollit fou el poble de Soncillo. Allà es pernoctà al seu alberg. El total de persones assistents fou de 33.

Covanegra (Burgos). Foto: S. Vives.

Aprofitant l'organització de l'Espeleokinder, els més experts feren altres exploracions d'aquella importantíssima zona.

El dimarts dia 18 d'abril, cinc membres feren la travessa integral Tonio-Cañuela (-493 m, -1.915 m de recorregut), a Cantàbria. El dia 20, s'explorà la Torca del Carlita (-349 m.).

El dia 21, ja amb tot el grup de l'Espeleokinder, a Hoz de Arriba (Burgos) es visità primer Piscàrciano, Cuevas de las Arenas i Cueva de las Vacas. Sols les boques, doncs no s'hi podia entrar degut a l'aigua. I d'aquí, tots cap a Cubillos del Rojo, on hi ha Covanegra, una de les cavitats més boniques de la zona. El seu recorregut és de 2.100 m i el pou d'entrada, molt majestuós, de 30 m.

Interior de Covanegra (Burgos). Foto: S. Vives.

Al vespre, a l'alberg i després de sopar, el Grupo Espeleológico Edelweiss, de la Diputació de Burgos, ens oferí un interessant audiovisual sobre Ojo Guareña i la zona càrstica d'Espinosa de los Monteros.

El dia 22 es visità Puente Dei, la Cascada de la Mea, l'exterior d'Ojo Guareña. Després la Cueva de las Yeguas.

El dia 23, els "experts" exploraren la Torca del Montero, situada al port de Las Estacas de Trueba. Els Espeleokinders anaren cap a Orbaneja del Castillo i entraren a la Cueva del Agua.

Secció d'Investigacions Subterrànies del Centre Excursionista de Terrassa

ESPELEOKINDER

— 23 de gener. COVA DEL MANYÉ (Baix Penedès). Cova situada prop del poble de la Bisbal, amb un parell d'entrades, una en forma de cova mentre que la segona és en forma d'avenc. Es feren pràctiques de rappels per a la canalla, així com completar l'exploració

de tota la cavitat amb una sala principal força espaiosa i diverses galeries laterals entretingudes. Participants: 22.

— 26-27 de febrer. *CLOTS DE SANT JULIÀ* (Vulpellac/Baix Empordà). Sortida de dos dies en què es dormí a la casa de colònies de Can Pau. El diumenge, aprofitant les característiques de la pedrera d'origen romà dels Clots de Sant Julià, es feren pràctiques de rappels tant per als nens com per als pares. Participants: 24.

— 26 de març. *CAU DE LA GUILLA* (Bigues i Riells/Vallès Occidental). Exploració de la cova més important de la comarca amb més de 200 m de recorregut, al final de la

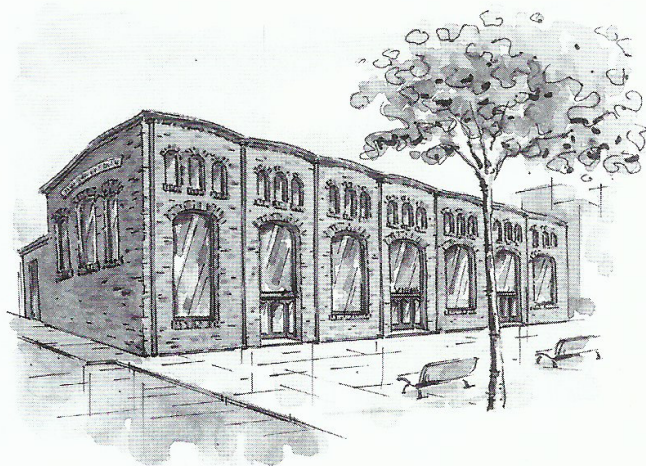
Els Clots de Sant Julià.

qual els menuts pogueren trobar enterrades les monedes del tresor del senyor del castell de Montmany, que les donà a la guineu perquè les guardés en un lloc segur on ningú els les pogués prendre, tret, és clar, dels qui coneguessin el Cau de la Guilla. Participants: 16.

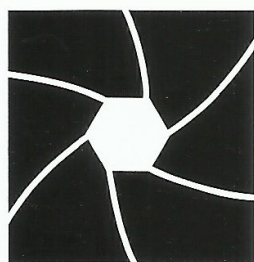
— 9 d'abril. *AVENC D'EN PASSANT (Sitges/Garraf)*. Es visità, com és costum en aquesta època de l'any, el massís de Garraf. En aquesta ocasió s'escollí aquesta cavitat per la proximitat a la zona del Pla de Querol. Es tracta d'un avenc amb dos pous. El primer és força modest i fins i tot es pot davallar sense material, mentre que al segon, de bona mida, cal fer-hi un rappel força bonic i que fou una delícia per la canalla tot i que en aquesta sortida eren molt pocs. Participants: 7.

— 20/21 de maig. *FORAT DEL MICO I AVENC D'EN CONILLS (Sanahuja/Segarra)*. Després d'una visista a Guissona i Biosca ens adreçàrem a la casa de colònies del Priorat de Santa Maria, a Castellfolit de Riubregós. Es féu una ascensió nocturna al castell amb pares i nens plegats. El diumenge ens dividírem en dos grups. Els més grans exploraren l'Avenc d'en Conills, amb un pou de 15 m i una sala subterrània de bona mida. El grup dels menuts exploraren el Forat del Mico amb un curt pou d'entrada i una espaiosa sala interior. Ambdues cavitats, excavades en roca de guixos. Participants: 24.

PIZZERIA~RESTAURANT VIENA

TERRASSA
Joan Coromines, 8-10
Tel. 937 33 63 90

FOTOGRAFIA
PUBLICITÀRIA

VIRGILI VERA S.L.

Murillo, 14 · Tel. 93 789 07 01 · Fax 93 788 95 39 · 08224 TERRASSA (Barcelona) España · E-mail: v.vera@retemail.es

